

TALOUSARVIO 2024

TALOUSSUUNNITELMA 2025–2026
INVESTOINTISUUNNITELMA 2025–2026

Kunnanhallitus 27.11.2023

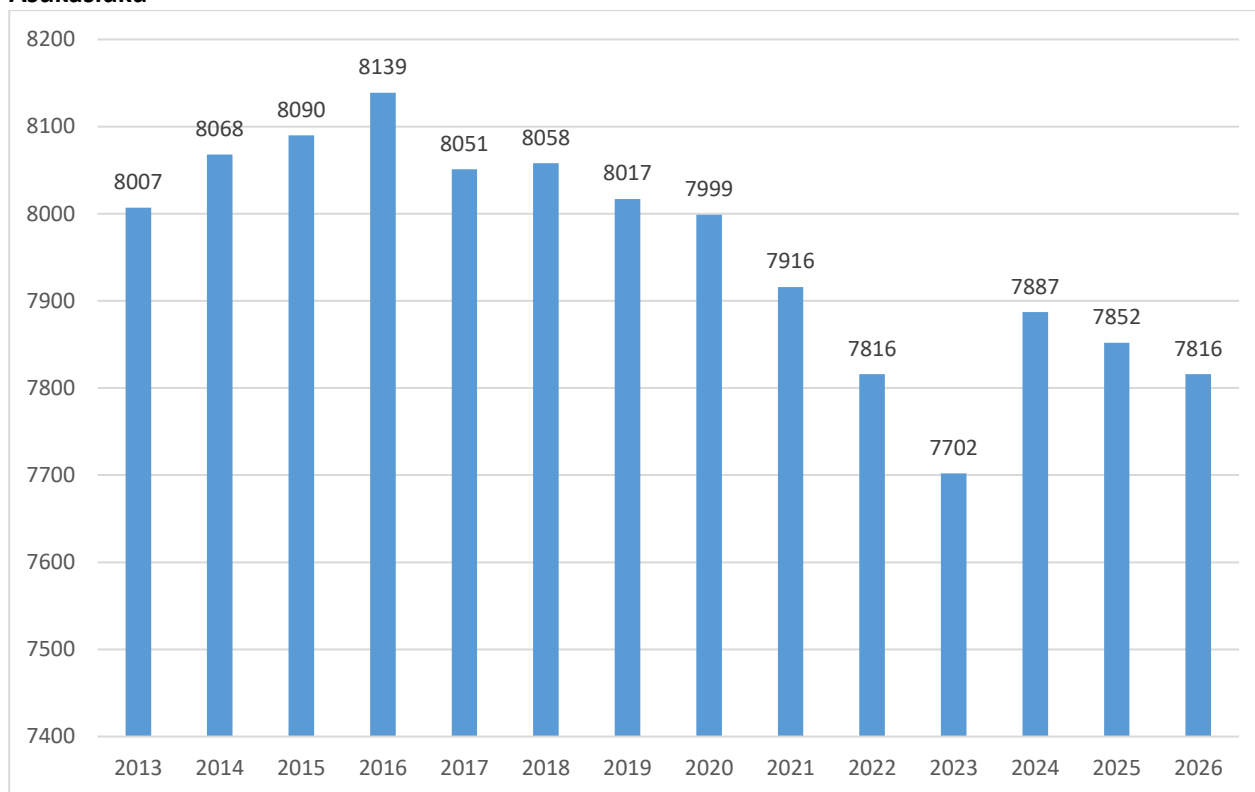
Sisällys

1 YLEISPERUSTELUT.....	2
1.1 ASUKKAAT JA TYÖPAIKAT	2
1.2 ARVIO TALOUDELLISESTA KEHITYKSESTÄ.....	4
Yleinen taloudellinen kehitys	4
Kuntien talouskehitys	6
Laihian kunnan talouskehitys	8
Talouden tasapainoa koskevat vaatimukset	9
1.3 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET	11
Talousarvion ja taloussuunnitelman sitovuus	11
1.4 KÄYTTÖSUUNNITELMAT JA TALOUSARVION TARKEMMAT TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET	11
Talousarviomuutokset.....	11
Taloutta koskevat säännöt ja ohjeet	11
Talousarvion seuranta ja raportointi	12
1.5 TALOUSARVION LASKENTAPERUSTEET	12
Poistosuunnitelma.....	12
Vesihuoltolaitos.....	12
Verotulot ja valtionosuudet.....	12
Lainat / kunta.....	14
Lainat / kuntakonserni.....	14
1.6 KONSERNIYHTIÖT	15
Laihian kunnan konserni.....	15
Tavoitteet vuodelle 2024.....	16
2 LAIHIAN KUNNAN STRATEGIA.....	17
3 KÄYTTÖTALOUSOSA	19
3.1 KUNNANVALTUUSTO.....	19
3.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	21
3.3 KUNNANHALLITUS.....	22
3.4 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	26
3.5 HYVINVOINTILAUTAKUNTA	27
3.6 SIVISTYSLAUTAKUNTA	36
3.7 TEKNINEN LAUTAKUNTA	44
4 HENKILÖSTÖ.....	53
5 TULOSLASKELMA.....	54
6 RAHOITUSLASKELMA	55
7 INVESTOINTIOSA	56
8 LIITTEET	57

1 YLEISPERUSTELUT

1.1 ASUKKAAT JA TYÖPAIKAT

Asukasluku

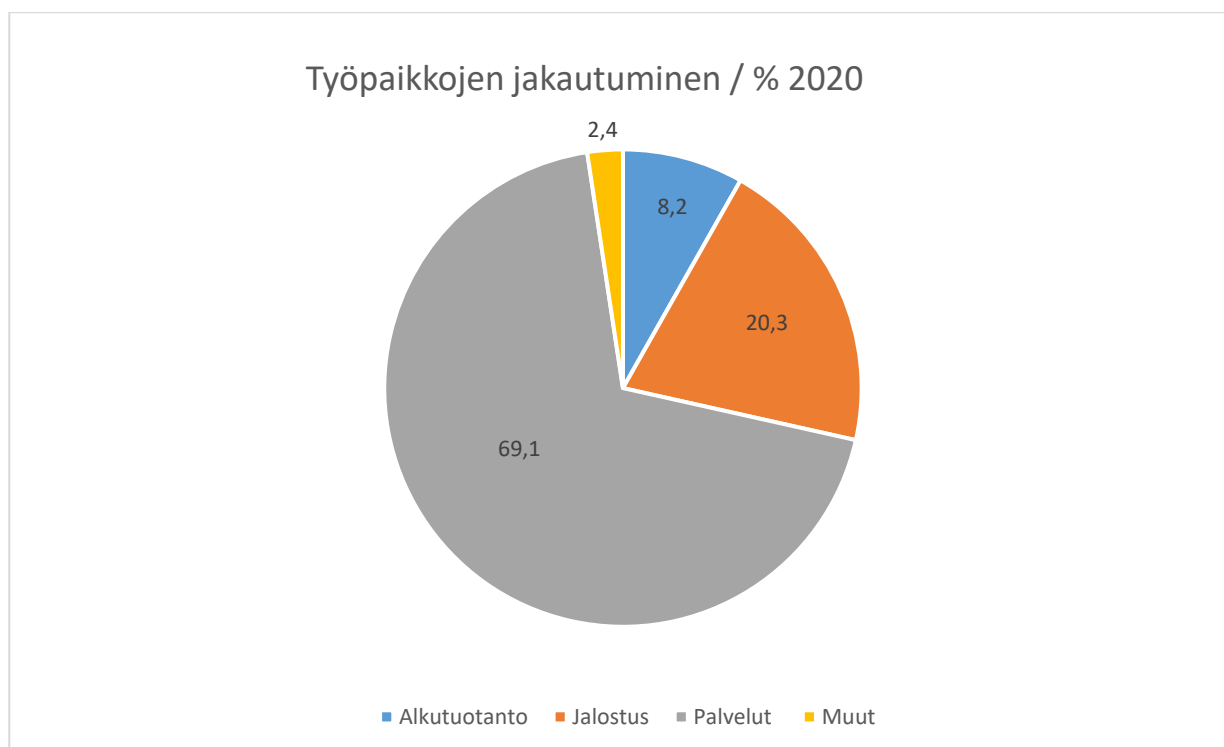
Lähde: Tilastokeskus, 2012–2023 todellinen (2023 syyskuun tilanne, 2024–2026 väestön ennakkotilasto)

Väestön ikäjakauma

Vuosi	Asukas- määrä	0–14 v	%	15–64 v	%	65 -	%
2012	7 993	1 556	19,5 %	4 912	61,5 %	1 525	19,1 %
2013	8 007	1 580	19,7 %	4 845	60,5 %	1 582	19,8 %
2014	8 070	1 638	20,3 %	4 818	59,7 %	1 614	20,0 %
2015	8 093	1 650	20,4 %	4 778	59,0 %	1 665	20,6 %
2016	8 139	1 677	20,6 %	4 752	58,4 %	1 710	21,0 %
2017	8 051	1 628	20,2 %	4 676	58,1 %	1 747	21,7 %
2018	8 058	1 619	20,1 %	4 663	57,9 %	1 776	22,0 %
2019	8 017	1 604	20,0 %	4 591	57,3 %	1 822	22,7 %
2020	7 996	1 586	19,8 %	4 537	56,7 %	1 876	23,5 %
2021	7 916	1 516	19,1 %	4 511	57,0 %	1 889	23,9 %
2022	7 817	1 490	19,1 %	4 415	56,5 %	1 912	24,5 %
9 / 2023	7 702	1 440	18,7 %	4 344	56,4 %	1 918	24,9 %

Lähde: Tilastokeskus

Työpaikat

Lähde: Tilastokeskus

31.12.2021 Laihian työvoiman määrä oli 3 634, joista työllisiä 3 394 ja työttömiä 240 henkilöä. Omassa kunnassa työssäkäyviä oli 1 164 ja muualta Laihialla työssäkäyviä 612. Omassa kunnassa työssäkävien osuus on 34,3 %.

Työttömyysaste

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	9/2023
Työttömyys %	8,5	9,1	9,3	8,0	6,2	6,2	10,0	6,7	5,2	3,5

1.2 ARVIO TALOUDELLISESTA KEHITYKSESTÄ

Yleinen taloudellinen kehitys

Talouden suhdannenäkymät vuosina 2023–2025

Talouskasvu oli Suomessa alkuvuonna yllättävän hyvä palveluiden kasvun ansiosta. Teollisuuden tilanne on kuitenkin selvästi heikompi ja rakentaminen on syvässä laskussa. Loppuvuonna korkojen ja hintojen nousun vaikutus on talouteen edelleen negatiivinen ja tuotanto vähenee. Koko vuoden tasolla Suomen bruttokansantuote (BKT) ei kasva tänä vuonna, vaan pysyy viime vuoden tasolla.

Kysynnän odotetaan kuitenkin piristyvän niin Suomessa kuin maailmantaloudessa ensi vuonna, kun korkojen nousu pysähtyy, hintojen nousu hidastuu alle palkankorotusten, ja kotitalouksien ostovoima kääntyy kasvuun. Investointinäkymät ovat valoisat, vaikka tänä ja ensi vuonna asuntorakentaminen väheneekin rajusti. Energiasiirtymään liittyviä investointisuunnitelmia on ennätyskellisen paljon. Tuotannon kasvu nopeutuukin ja vuonna 2024 BKT kasvaa 1,2 prosenttia ja 1,8 prosenttia vuonna 2025.

Myös muualla Euroopassa hintojen ja korkojen nousu ovat lähes pysäyttäneet talouskasvun. Erityisesti Saksan talous on ollut ongelmassa. Yhdysvalloissa talouskasvu on yllättänyt positiivisesti reaalityulojen elpymisen ja vahvan työllisyystilanteen ansiosta. Kiinassa kotimainen kulutus on ollut heikko eikä vientikään ole vetänyt. Lisäksi kiinteistösektori on jo ennen koronapandemiaa alkaneessa kriisissä edelleen. Talouskasvun ongelmat ovat kuitenkin saaneet Kiinan elvytystoimiin.

Inflaatio hidastuu, kotitalouksien ostovoima paranee ja kulutus kasvaa

Kuluttajahintojen nousu on selvästi hidastunut viime vuoden lopun huipusta. Erityisesti inflaatiota on hidastanut energian hinnan lasku, mutta hintojen nousu on hidastunut myös muuten. Alkuvuonna inflaatiota on pitänyt yllä palvelut ja ruuan hinta sekä asuntoluottojen korot. Inflaation hidastuminen jatkuu myös loppuvuonna, mikä kohentaa kotitalouksien ostovoimaa.

Kotitalouksien ostovoimaa parantaa myös palkkojen ja sosiaalietuuksien, kuten eläkkeiden, totuttua nopeampi nousu erityisesti tänä vuonna. Kotitalouksien tulojen kasvua hillitsee vuosina 2024 ja 2025 sosiaalietuuksien leikkaukset. Ostovoima kuitenkin kohenee ja kääntää yksityisen kulutuksen kasvuun ensi vuonna. Alkuvuoden jatkunut työllisyyden kasvu on taittunut kesällä ja lievä lasku jatkuu loppuvuonna. Heikoin työllisyystilanne on rakentamisessa. Työllisyyden lasku jää kuitenkin lyhytaikaiseksi ja työllisyys kasvaa uudelleen jo ensi vuonna. Vuoteen 2025 mennessä 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,3 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7 prosenttiin. Avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt huipusta selvästi, mutta niitä on edelleen varsin paljon.

Rakentaminen on laskenut jyrkästi, mutta tuulivoimainvestoinnit tuovat kasvua

Asuntoluottojen korkojen nopea nousu on lamauttanut asuntomarkkinoita. Uudet asunnot eivät olekaan menneet kaupaksi aiempaan tahtiin ja niiden rakentamisen aloituksia on lykätty. Uusien kohteiden aloitukset ovat vähentyneet noin 40 prosenttia huipustaan.

Asuntorakentaminen vähenee reippaasti sekä tänä että ensi vuonna. Rakentamista pitää kuitenkin yllä korjausrakentaminen ja muu kuin asuinrakentaminen. Asuntomarkkinoiden pysähdystila tulee todennäköisesti jäämään lyhytaikaiseksi. Kunhan hinnat sopeutuvat nousseeseen korkotasoon asuntokauppa piristyy. Asunnoille on edelleen kysyntää, sekä maan sisäinen muutto että ennätysmäinen maahanmuutto luovat tarvetta uusille asunnoille.

Tuotannollisissa investoinneissa näkymät ovat valoisammat kuin asuntorakentamisessa, vaikka niidenkin määrä tänä vuonna laskee. Suomeen on suunnitteilla poikkeuksellisen suuri määrä tuulivoimainvestointeja ja sen tuottamaa halpaa ja puhdasta energiaa hyödyntäviä tuotantolaitosinvestointeja, esimerkiksi vedyn ja teräksen tuotantoon. Suunnitelmien yhteismäärä on jopa 140 mrd. euroa. Vain osa näistä investoinneista toteutuu ja suurin osa niistä on suunnitteilla vasta vuoden 2025 jälkeen. Lähivuosillekin on kuitenkin merkittävä määrä investointisuunnitelmia, jotka ovat jo pitkällä ja niistä iso osa tulee myös toteutumaan.

Vienti ja tuonti laskevat kumpikin tänä vuonna, mutta tuonti selvästi enemmän ja ulkomaankaupan nettovaikeus kasvuun on positiivinen. Maailmankaupan piristyminen kääntää viennin kasvuun. Suomen hintakilpailukyky on kohtuullisen hyvä. Myös tuonnin kasvu nopeutuu, kun kulutus ja investoinnit lisääntyvät ensi vuodesta eteenpäin. Suomen vaihtotase pysyy negatiivisena. Venäjän markkinoiden sulkeutuminen on jättänyt pitkäaikaisen jäljen erityisesti palveluiden vientiin, jossa näkyy matkailun väheneminen Suomeen. Lisäksi yrityspalveluiden alijäämä on kasvanut ja tulevat investoinnit kasvattavat osaltaan alijäämää.

Julkinen talous heikkenee hallituksen toimista huolimatta

Reaalitalouden heikkous yhdistettynä hintojen ja kustannusten nopeaan nousuun iskee julkiseen talouteen tänä vuonna toden teolla. Vaikka talouden ei tänä vuonna ennusteta supistuvan ja kasvu on kohtalaista ennusteperiodilla, heikentynyt työllisyystilanne ja hidas yksityisen kulutuksen kasvu hidastavat verotulojen kasvua. Julkisyhteisöjen alijäämä on tänä vuonna 2,4 % suhteessa BKT:hen.

Hallituksen julkisen taloutta vahvistavat toimet, kiihtyvä talouskasvu ja hidastuva inflaatio alkavat vähitellen vaikuttaa julkiseen talouteen, mutta sitä ennen alijäämä ennättää revetä suureksi: vuonna 2024 alijäämä on 3,2 % suhteessa BKT:hen ja 3,4 % vuonna 2025. Vuonna 2027 julkisyhteisöjen alijäämä asettuu 2,8 % suhteessa BKT:stä. Velkasuhde puolestaan on ensi vuonna 76,8 prosenttia ja kasvaa siitä 81,6 prosenttiin vuonna 2027.

Alasektoreista suurinta alijäämää tekee valtionhallinto, jossa ei ole odotettavissa merkittävää kohenemista koko ennustejaksolla. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisinä, eikä alijäämä tule pienemään ilman alueiden omia toimia. Kuntahallinnossa tilanne on samakaltainen: ilman kuntien omia toimia alijäämä kasvaa ennustejakson loppua kohti. Sosiaaliturvarahastot ovat ylijäämäisiä.

Sopeutustoimista huolimatta julkinen velkasuhde kasvaa hiljalleen ennustejaksolla. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon yhteenlaskettu mittava alijäämä, väestön ikääntyminen, sekä kasvavat velanhoitokustannukset pitävät velkasuhteen nousevalla uralla jatkossakin. Päivitetty kestävyysvajearvio on 3,0 % suhteessa BKT:hen, eli noin 10 mrd. euroa v. 2027 tasolla.

Tässä ennusteessa ovat mukana hallitusohjelmasta ne toimet, jotka ovat mukana julkisen talouden suunnitelmassa tai vuoden 2024 talousarvioesityksessä. Näin ollen hyvinvointialueille linjattu kustannusten kasvun hillintä ei ennusteessa ole mukana, kuten eivät ole alueiden suunnittelemat omat toimet. Ennusteessa on oletettu, että työllisyystoimien suotuisat kasvuvaikutukset eivät juuri ehdi vaikuttaa talouteen ja siten julkiseen talouteen ennustejakson aikana pl. toimista syntyvät suorat säästöt. Lisäksi kaavailtu työttömyysvakuutusmaksun alentaminen heikentää julkisyhteisöjen alijäämää ensi vuodesta alkaen. Myös investointihankkeet, jotka rahoitetaan valtion omaisuustuloilla ja eivät siten kasvata valtion budjetin alijäämää, kasvattavat kansantalouden tilinpidon mukaista alijäämää.

Ennusteeseen liittyy monia riskitekijöitä

Asuntorakentamisen lasku voi olla suurempi kuin ennusteessa on otettu huomioon. Pelkällä investointien vähenemisellä on kohtuullisen rajallinen vaikutus koko talouden kasvuun, mutta rakentamisen aiheuttamaa kuoppaa syventäisi, jos rakennus- ja kiinteistöyhtiöitä ajautuisi laajamittaisesti pahoihin taloudellisiin ongelmiin. Jos hintojen nousu jatkuu odotettua pidempään ja korkoja nostetaan ennustettua enemmän, on sillä

negatiivinen vaikutus asuntomarkkinoihin ja -rakentamiseen. Lisäksi myös kotitalouksien kulutuksen lasku olisi ennustettua pidempi.

Kansainvälisen talouden kehitys voi olla myös ennustettua heikompaa. Erityisesti Kiinan ja Saksan talouskehitys voi olla ennustettua heikompaa. Edelleen on myös mahdollista, että sotatilanne Ukrainassa tai Venäjän sisäinen kehitys aiheuttavat uusia negatiivisia vaikutuksia maailman ja Suomen talouteen. Tällöin talouskasvu ja työllisyys kehittyisivät arvioitua heikommin. Myös ympäristöriskeillä, kuten sään ääri-ilmiöillä voi olla aiempaa suurempi vaikutus talouskehitykseen ja ne lisäävät talouden häiriöherkkyyttä.

Investoinnit voivat yllättää myös positiivisesti. Energia- ja teknologiamurros voivat lisätä investointeja ennustettua enemmän. Myös kotitalouksien kulutus voi kasvaa ennustettua nopeammin inflaation hidastuessa ja tulojen kasvaessa.

Julkisen talouden näkymä on sumuinen: talouden tilannekuvan epävarmuus ja erityisesti työllisyyden, palkkasumman ja yksityisen kulutuksen kehittymiseen liittyvä epävarmuus tuottaa epävarmuutta julkisten tulojen ennakointiin. Toisaalta julkiset menot jatkavat ripeätä kasvua, kunnes hallituksen toimet alkavat purra. Hallituksen toimien lisäksi tarvitaan myös paikallishallinnon omia toimia, mutta niistä ei ole vielä päätöksiä. Velkasuhteen kasvu ei pysähdy, jollei hallitusohjelmassa linjattua 6 miljardin kokonaisuutta panna määrätietoisesti toimeen. Toisaalta velkasuhteelle tehty herkkystarkastelu osoittaa, että velkasuhde on herkkä reaalitalouden pienillekin muutoksille. Näin ollen julkisen talouden riskit ovat ennustejaksolla kokonaisuutena yläsuuntaiset.

Taloukasvuennusteen epävarmuutta voidaan kuvata menneisiin ennustevirheisiin perustuvilla luottamustasvällä ennusteen ympärillä. Luottamustasvällit kuvaavat väliä, jolle toteutunut kehitys on aiemmissa ennusteissa osunut 80 prosentin todennäköisyydellä. Nämä luottamustasvällit sisältävät kuitenkin vain normaalin ennusteisiin liittyvän epävarmuuden, eivätkä ne ota huomioon kullakin ennustekierroksella olevia erityisiä riskitekijöitä.

Lähde: Valtionvarainministeriö, taloudellinen katsaus, syksy 2023

Kuntien talouskehitys

Kuntatalouden tilannekuva

Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos heikkeni vuonna 2022 hieman suhteessa kahteen aiempaan vuoteen, mutta säilyi yhä vahvalla tasolla. Tulos pohjautuu työllisyyden ja talouden hyvään kehitykseen ja siitä seuranneeseen verotulojen kasvuun. Kuntatalouden luvut paranivat viime vuonna merkittävästi myös kertaluonteisilla tekijöillä, kuten sote-kiinteistöjen myynneistä saaduilla tuloilla sekä Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen yhtiöittämisellä.

Kuntatalouden vuosikate heikkeni edellisestä vuodesta, mutta oli edelleen yli poistotason ja myös nettoinvestointien. Vuosikate laski vähiten yli 100 000 asukkaan kuntakokoryhmässä, muissa ryhmissä lasku jatkui jo toista vuotta peräkkäin. Kuntatalouden eriytyminen näkyikin viime vuonna selkeästi suurten kaupunkien ja pienten kuntien välillä.

Kuntakonsernien lainakanta oli vuoden 2022 lopussa noin 43,5 mrd. euroa. Lainakanta kasvoi lähes 1,2 mrd. euroa edellisestä vuodesta, kun taas peruskuntien lainakanta väheni ensimmäistä kertaa koko 2000-luvun aikana. Tämä kertoo kehityksen, jossa merkittävät investoinnit ja toiminnot ovat siirtyneet yhä suuremmissa määrin kunnista konserniyhtiöissä, kuntayhtymissä ja muissa yhteisöissä toteuttavaksi. Eniten lainamäärä kasvoi yli 100 000 asukkaan kuntakonserneissa, jotka investoivat muita kuntia enemmän infra- ja elinkeinopoliittisiin kehittämishankkeisiin.

Hallituksen kuntataloutta koskevat linjaukset

Hallitus asettaa ensimmäisessä julkisen talouden suunnitelmassaan tavoitteeksi, että kansantalouden tilinpidon mukainen kuntahallinnon rahoitusasema on lähellä tasapainoa vuonna 2027. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kuntatalouden tilanteen kohenemistä, sillä julkisen talouden painelaskelman perusteella kuntahallinnon rahoitusasema suhteessa bruttokansantuotteeseen on -0,4 % vuonna 2027.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan valtio sitoutuu kompensoimaan kunnille asetettavat uudet tehtävät ja velvoitteet sekä mahdolliset tehtävien laajennukset rahoittamalla ne täysimääräisesti tai purkamalla muita velvoitteita. Hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus kompensoidaan kunnille.

Peruspalvelujen valtionosuuslain mukaan tehtävien ja velvoitteiden laajennuksiin sekä uusiin tehtäviin osoitetaan 100-prosenttinen valtionosuus. Valtion rahoitusvastuun täysimääräinen toteutuminen edellyttää myös sitä, että uusien tai laajentuvien tehtävien ja velvoitteiden vaikutukset kuntatalouteen arvioidaan realistisesti. Huomioita kiinnitetään myös tehtävä- ja velvoitemuutosten henkilöstövaikutuksiin, koska kunta-alan palkansaajien eläköityminen on voimakkaasta ja työvoimatilanne vaihtelee toimialoittain voimakkaasti.

Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen

Kuntien peruspalvelujen valtionosuus laskee vuonna 2024 vuoden 2023 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 290 milj. eurolla noin 2,5 mrd. euroon. Muutos johtuu pääosin vuonna 2023 sote-uudistuksen yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden kustannusten ja tulojen tarkentumisesta sekä sen vuoksi valtionosuuteen tehtävistä korjauksista. Jotta kuntataloudesta siirtyisi uudistuksen yhteydessä yhtä paljon kustannuksia ja tuloja, tulee tämän hetken arvion mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta vähentää vuodesta 2024 alkaen pysyvästi noin 224 milj. euroa. Siirtyvien kustannusten ja tulojen tarkentumisesta johtuva valtionosuuden vähennys huomioidaan vuoden 2023 osalta takautuvasti vuosina 2024 ja 2025, minkä vuoksi peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistetaan 112 milj. euron määräaikainen vähennys kyseisinä vuosina. Vähennyksen määrä tarkentuu marraskuussa 2023, kun sote-uudistukseen liittyvät rahoituslaskelmat päivitetään lopullisiksi vuoden 2022 verotuksen valmistuttua.

Kuntatalouden kehitysarvio

Kuntatalouden keskeiset tunnusluvut, kuten tilikauden tulos ja toiminnan ja investointien rahavirta, ovat kuntatalouden kehitysarvion mukaan kuluvana vuonna vahvoja, mikä johtuu pitkälti sote-uudistukseen liittyvästä verohännästä. Käänte heikompaan on kuitenkin edessä, kun alkuvuoden suotuisa tulokehitys hiipuu talouskasvun vaimenemisen vuoksi ja kuntien saamat poikkeuksellisen suuret verohännät poistuvat.

Vuosikate riittää kattamaan poistot kaikkina tarkastelu vuosina, mutta nettoinvestointeihin se ei riitä. Tulojen ja menojen epätasapaino merkitsee kuntataloudessa sopeutus paineita tuleville vuosille.

Työ- ja elinkeinopalveluiden siirto kuntien vastuulle laajentaa kuntien tehtäväkenttää ja kasvattaa kuntatalouden toimintamenoja vajaalla 900 milj. eurolla vuonna 2025. Myös valtionosuudet kasvavat voimakkaasti, kun työ- ja elinkeinopalveluiden myötä kunnille siirtyvät kustannukset sekä uudistuksesta aiheutuva kasvu kuntien etuusmenoissa kompensoidaan kunnille.

Kunnilla on merkittäviä investointitarpeita muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän vuoksi. Kuntatalouden lainakanta jatkaa kasvuaan vuosina 2024–2027, mutta kasvuvauhti hidastuu viime vuosikymmenen keskimääräiseen kasvuvauhtiin verrattuna. Kuntatalouden lainakanta kasvaa tarkastelujakson lopulla 24,2 mrd. euroon.

Lähde: Valtionvarainministeriö, kuntatalousohjelma, syksy 2023

Valtionvarainministeriö ilmoitti 17.11.2023 merkittävistä kuntien valtionosuuksien leikkauksista. Toteutuksessaan tällä tulisi olemaan merkittäviä vaikutuksia kuntien tulevaisuuteen. Isoja leikkauksia oli suunniteltu jo vuodelle 2024, mutta tältä osin niitä tullaan toteuttamaan todennäköisesti takautuvasti seuraavina vuosina. Valtionosuuksien määrästä vuodesta 2025 eteenpäin ei tässä vaiheessa ole mitään varmaa tietoa.

Laihian kunnan talouskehitys

Vuoden 2020 tilinpäätöksessä Laihian kunnan taseessa oli kertynyttä kumulatiivista alijäämää 560 754 euroa. Vuosi 2021 oli viimeinen, jolloin alijäämä tuli saada katetuksi. Vuoden 2021 tilikauden hyvän tuloksen ansiosta alijäämä saatiin katettua ja taseessa oli vuoden 2021 tilinpäätöksessä ylijäämää 1 576 854 euroa. Ylijäämä kasvoi vuoden 2022 tilinpäätöksessä 1 679 881 euroon.

Vuoden 2023 talousarvio hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 14.11.2022. Talousarvion mukaan vuoden 2023 tilikauden ylijäämäksi arvioitiin 678 000 euroa. Arvio tilikauden 2023 ylijäämästä on lähellä talousarvion mukaista summaa. Kunnan taseessa oleva vähäinen kumulatiivinen ylijäämä asettaa haasteita tuleville vuosille, jotta talouden tasapainoon liittyvät kuntalain velvoitteet pystytään täyttämään.

Talousarvion 2024 mukainen vuosikate on 815 000 euroa ja tilikauden alijäämä 2 435 000 euroa. Alijäämää lisää varautuminen kunnan omistamien Laihian Virastokeskus Oy:n osakkeiden arvon osittaiseen alakirjaukseen. Tämän suuruudeksi on arvioitu 1 100 000 euroa.

Nettoinvestoinnit ovat talousarviossa 2 077 450 euroa. Investointisuunnitelmassa ei ole mukana varautumista uuden virastotalon rakentamiseen.

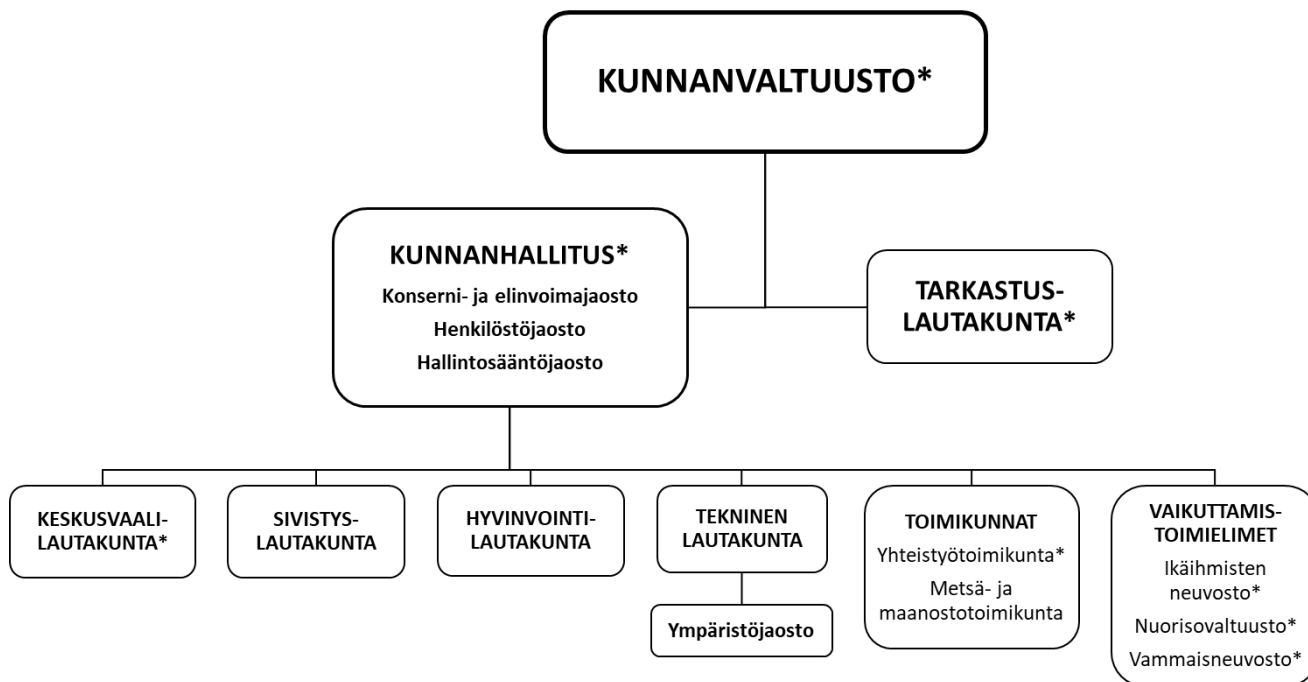
Laihian kunnan lainamäärä on lähellä kuntien keskimääräistä tasoa. Vuosikate ei riitä tulevana vuosina investointien rahoittamiseen, joten lainamäärä tulee kasvamaan.

Laihian kunnan asukasluku on ollut laskusuunnassa viime vuosina. Toiveita suunnan kääntymisestä paremmaksi on. Tähän vaikuttaa oleellisesti se, miten Vaasan seudulle kaavaillut uudet investointihankkeet toteutuvat ja työpaikat lisääntyvät.

Suunnitelmavuosiin 2025–2026 liittyy paljon epävarmuustekijöitä mm. valtionosuuksien suhteen. Tältä osin keskeistä on valtion taholta tulevat päätökset. Valtionvarainministeriön suunnittelemat mittavat valtionosuusleikkaukset ovat kestäättömiä kuntien kannalta. Leikkausten siirtyminen vuodelta 2024 tuleville vuosille ei ratkaise ongelmaa. Nähtäväksi jää, millaisiin ratkaisuihin lopulta päädytään.

Nykyinen valtionosuusjärjestelmä ei sovellu nykyiseen tilanteeseen, jossa sote- ja pelastustoimi on siirretty valtion vastuulle. Nykyinen malli kasvattaa entisestään kuntien välisiä eroja. Uusi valtionosuusjärjestelmän on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2026 alusta.

Laihian kunnan toimielimet

*kuntalain, yhteistoimintalain tai vaalilain mukainen pakollinen toimielin

Talouden tasapainoa koskevat vaatimukset

Kuntalain 110 §:ssä määrätään talousarviosta ja -suunnitelmasta seuraavaa:

”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

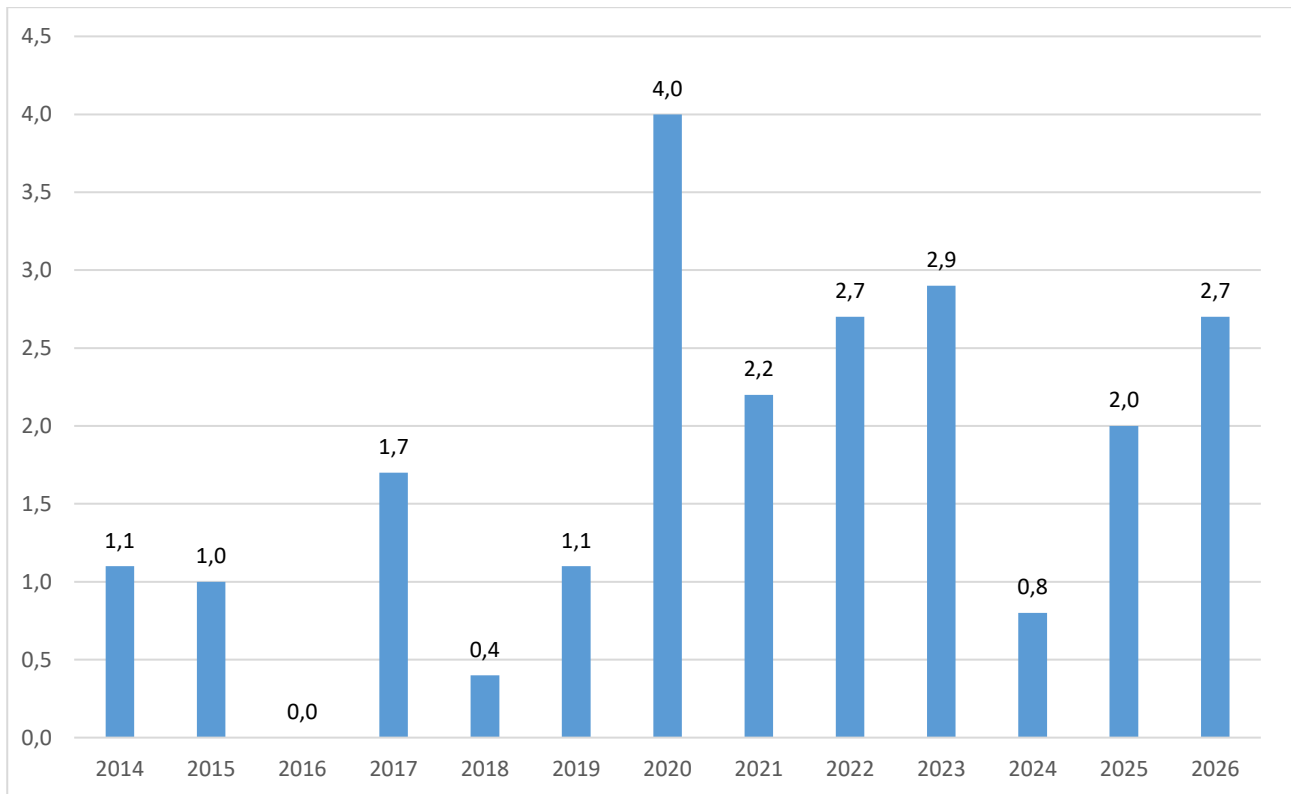
Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.”

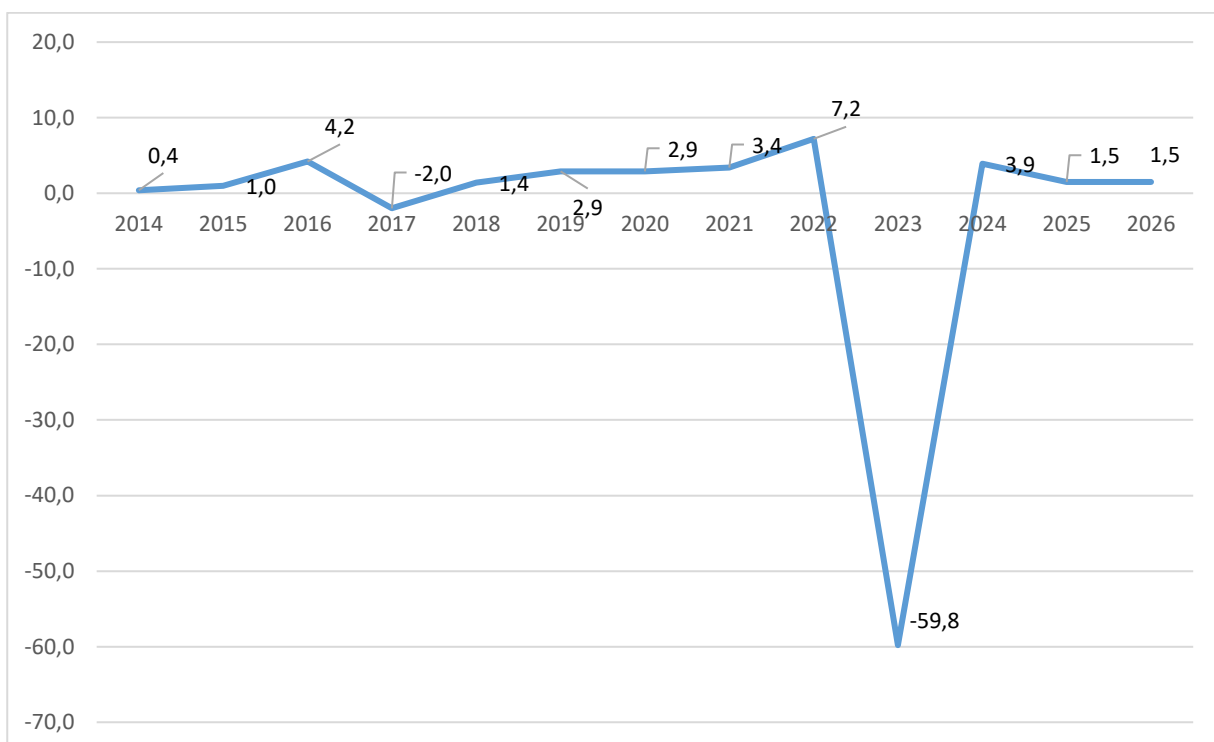
Laihian kunnan taseessa oli ylijäämää vuoden 2022 tilinpäätöksessä 1 679 881 euroa. Vuoden 2023 talousarvio on 678.000 euroa ja ennusteen mukaan vuoden 2023 tulee olemaan lähes talousarvion mukainen.

Vuosi 2024 tulee olemaan selvästi alijäämäinen ja talouden kääntäminen ylijäämäiseksi seuraavina vuosina vaatii ponnisteluja. Taloussuunnitelman 2024–2026 mukaan vuoden 2026 tulos tulee olemaan ylijäämäinen ja taloussuunnitelma kokonaisuudessaan täyttää kuntalain tasapainovaatimuksen.

Vuosikate (milj. euroa)

Toimintakatteen kehitys (%)

1.3 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET

Talousarvion ja taloussuunnitelman sitovuus

KÄYTTÖTALOUSOSA

Määrärahat

Tehtäväaluekohtaisesti toimintakate yhteensä (ulkoinen + sisäinen)

Toiminnalliset tavoitteet

Tehtäväaluetasolle määriteltyjen toiminnallisten tavoitteiden toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2024.

INVESTOINTIOSA

Määrärahat

Määräraha hankekohtaisesti, jos hankkeen suuruus on rakennusten osalta vähintään 200 000 €, kiinteiden rakenteiden ja laitteiden osalta vähintään 100 000 € ja muiden hankkeiden osalta vähintään 70 000 €.

Pienempien hankkeiden osalta talousarvio sitoo hankeryhmäkohtaisesti. Useammalle vuodelle kohdistuvassa hankkeessa sitoo hankkeen kustannusarvio. Investointiraja on 10 000 €.

TULOSLASKELMAOSA

Verotulot

Valtionosuudet

Rahoitustuotot ja -kulut nettona

RAHOITUSOSA

Antolainojen muutokset bruttona

Lainakannan muutokset bruttona

1.4 KÄYTTÖSUUNNITELMAT JA TALOUSARVION TARKEMMAT TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET

Kun valtuusto on vahvistanut talousarvion, tulee toimielinten päättää talousarvioehdotuksen laadintavaiheessa tehtyjen käyttösuunnitelmien tarkistamisesta vastaamaan valtuuston hyväksymää talousarviota. Taloussäännön mukaisesti käyttösuunnitelmilla jaetaan talousarvion tehtäväalueiden tavoitteet sekä määrärahat kustannuspaikoille osamäärärahoiksi. Kunnanhallitus antaa talousarvion täytäntöönpanoon liittyviä tarkempia ohjeita tammikuussa. Kunnanhallituksen on annettava ohje ns. vuosikellon laadinnasta ja toteutuksesta käyttötalouden ja investointien osalta.

Talousarviomuutokset

Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle talousarviovuoden aikana. Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnallisiin tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastavasti toiminnallisia tavoitteita tai tuloarvioita koskevassa muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutus määrärahoihin.

Taloutta koskevat säännöt ja ohjeet

Kunnan taloudenhoitoa ja sen järjestämistä ohjaavat kuntalain 13. luku, kirjanpitolaki ja -asetus, kirjanpitolautakunnan ja sen kuntajaoston antamat sitovat ohjeet, kunnan hallintosääntö, talousarvio ja taloussuunnitelma, poistosuunnitelma sekä kunnanvaltuuston ja -hallituksen antamat muut määräykset ja ohjeet.

Talousarvion seuranta ja raportointi

Talousarvion toteutumasta raportoidaan osavuosisikatsausten muodossa kunnanhallitukselle ja valtuustolle neljän kuukauden välein. Osavuosisikatsaukset sisältävät raportoinnin sekä taloudellisten että toiminnallisten tavoitteiden toteutumasta. Osavuosisikatsausten lisäksi kunnanhallitukselle raportoidaan kerran kuukaudessa oleelliset kunnan talouteen liittyvät asiat. Kunnanhallitus antaa talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden yhteydessä tarkempia ohjeita talouden seurannasta ja raportoinnista.

1.5 TALOUSARVION LASKENTAPERUSTEET

Poistosuunnitelma

Poistot on laskettu talousarvioon Laihian kunnanvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisina. Poistosuunnitelma uusittiin vuonna 2016. Poistosuunnitelmaan tehtiin Muita pitkävaikutteisia menoja koskeva lisäys vuonna 2018.

Vesihuoltolaitos

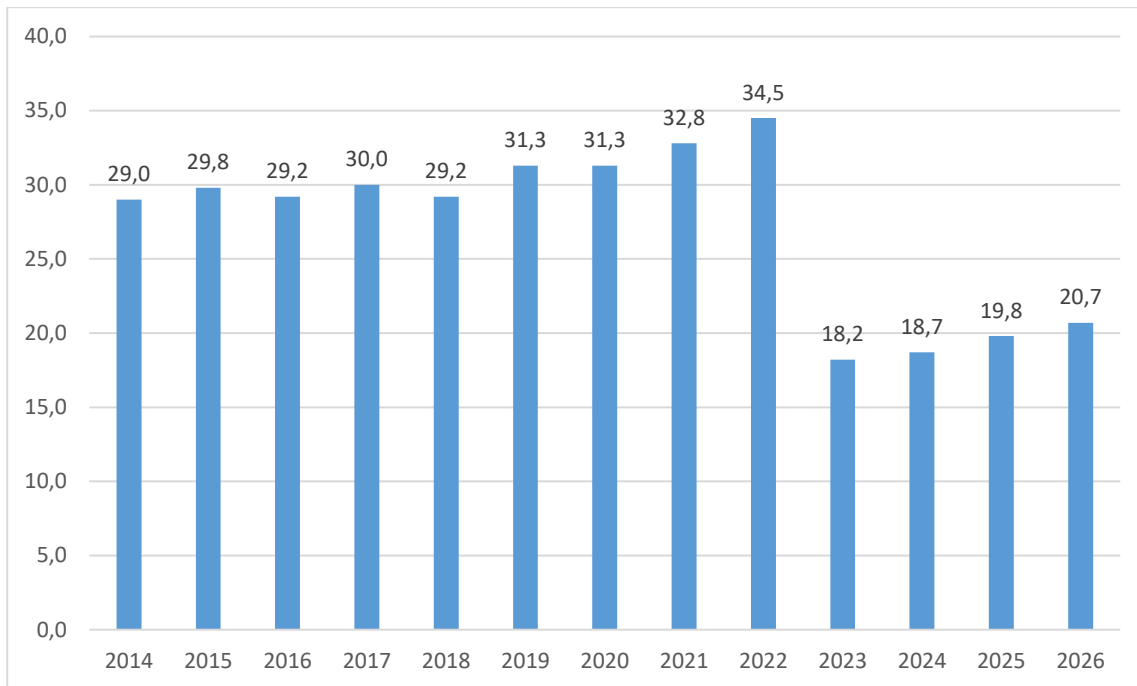
Vesihuoltolaitoksen peruspääoman korko on 3,00 %.

Verotulot ja valtionosuudet

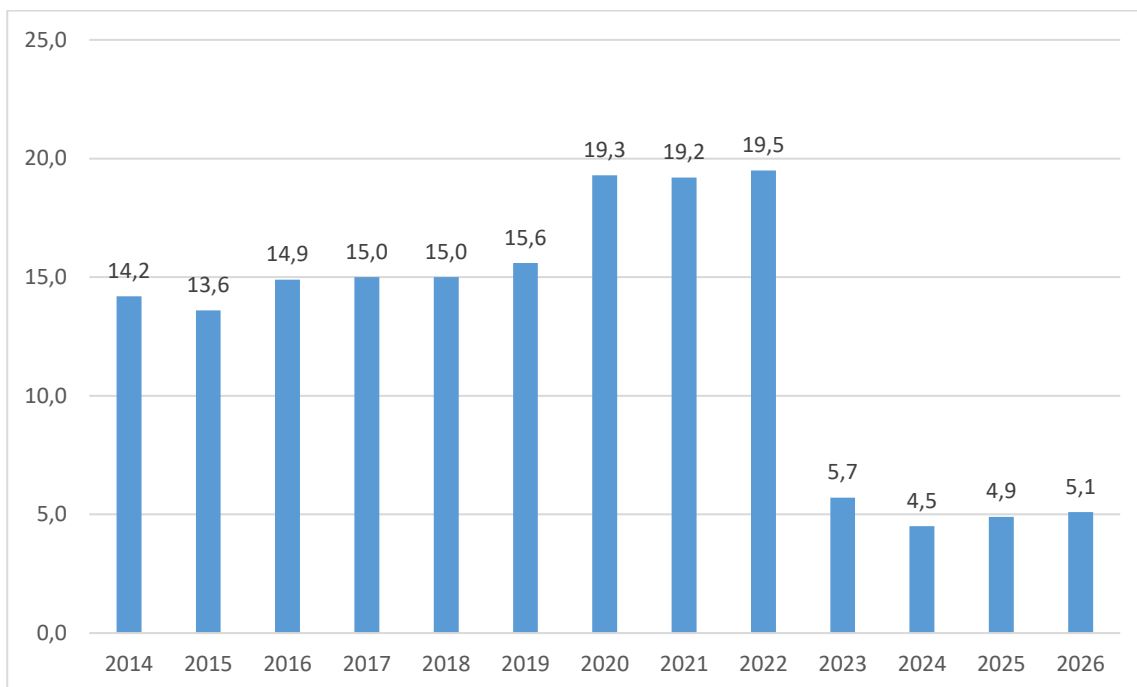
Verotulojen kehitys 2012–2026

Vuosi	Kunnallis- vero	Muutos %	Yhteisö- vero	Muutos %	Kiinteistö- vero	Muutos %	Verot yht.	Muutos %
2012	23 625 122		1 008 033		1 168 124		25 801 279	
2013	24 597 560	4,0	1 105 970	8,9	1 217 937	4,1	26 921 467	4,2
2014	26 577 000	7,4	1 111 912	0,5	1 325 748	8,1	29 014 660	7,2
2015	27 383 111	2,9	1 090 390	-2,0	1 351 518	1,9	29 825 019	2,7
2016	27 053 619	-1,2	933 132	-16,9	1 226 901	-10,2	29 213 652	-2,1
2017	27 660 375	2,2	1 132 751	17,6	1 217 855	-0,7	30 010 981	2,7
2018	26 937 899	-2,7	1 014 568	-11,6	1 233 572	1,3	29 186 039	-2,8
2019	28 304 193	5,1	986 061	-2,8	1 434 905	16,3	30 725 159	5,3
2020	28 890 556	2,1	1 045 649	6,0	1 355 037	-5,6	31 291 242	1,8
2021	29 921 504	3,6	1 434 834	37,2	1 492 560	10,1	32 848 898	5,0
2022	31 568 665	5,5	1 489 944	3,8	1 560 694	4,6	34 618 665	5,4
TA 2023	15 775 000	-50,0	1 000 000	-32,9	1 375 000	-11,9	18 150 000	-47,6
TA 2024	16 000 000	1,4	1 000 000	0,0	1 650 000	20,0	18 650 000	2,8
TS 2025	16 900 000	5,6	1 100 000	10,0	1 800 000	9,1	19 800 000	6,2
TS 2026	17 500 000	3,6	1 100 000	0,0	2 100 000	16,7	20 700 000	4,5

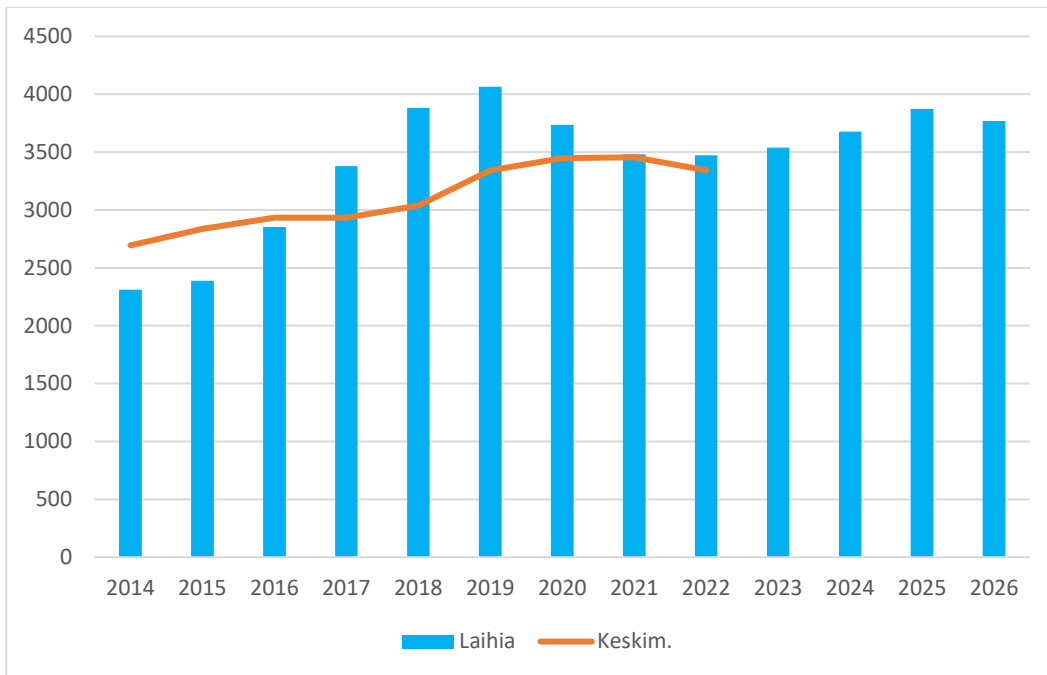
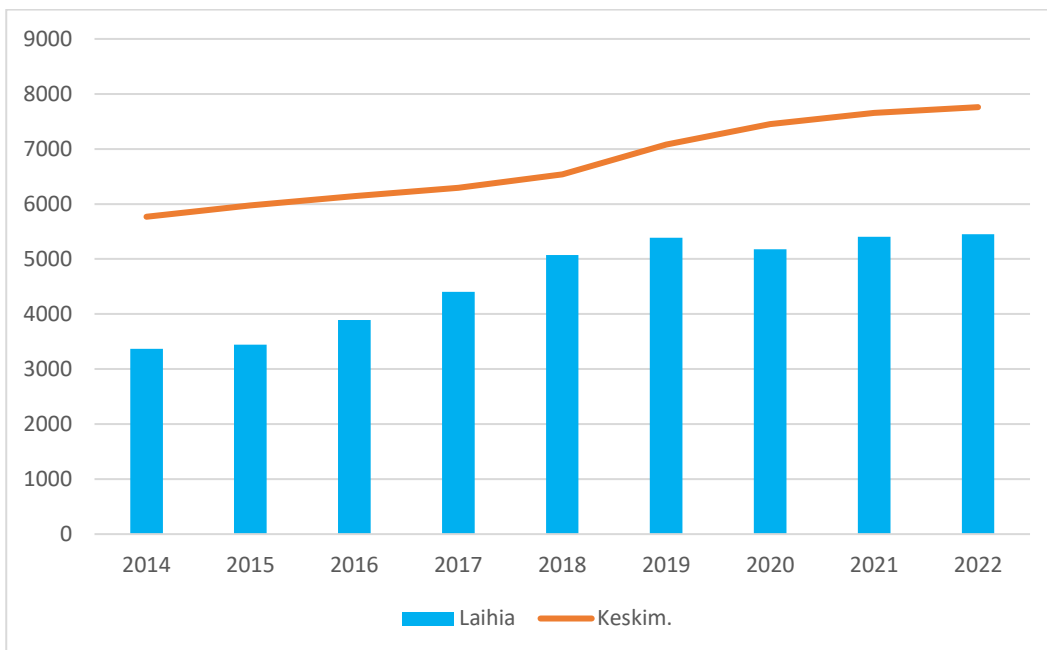
Verotulot yhteensä v. 2014–2026 (milj. euroa)

Valtionosuudet yhteensä v. 2014–2026 (milj. euroa)

Vuosien 2025–2026 valtionosuuksien tarkempi määrä selviää myöhemmin.

Lainat / kunta**Lainamäärän kehitys (euroa/asukas):****Lainat / kuntakonserni****Lainamäärän kehitys (euroa/asukas):**

1.6 KONSERNIYHTIÖT

Laihian kunnan konserni

TYTÄRYHTEISÖT		OSAKKUUSYHTEISÖT		KUNTAYHTYMÄT	
Kiinteistö Oy Laihian Vuokratalot	100 %	Kiinteistö Oy Säästökirja	25,1 %	Pohjanmaan Liitto	3,73 %
Laihian Nuuka Lämpö Oy	100 %	Laihian Painehalli Oy	40 %		
Laihian Tilapalvelut Oy (1.1.2023 alk.)	100 %	Asunto Oy Laihianraitti II <ul style="list-style-type: none"> koko omistus KOY Laihian Vuokratalojen kautta 	24,6 %		
Poronkankaan Vesi Oy	57,5 %				
Laihian VSS-Tilat Oy <ul style="list-style-type: none"> 7,14 % omistuksesta KOY Laihian Vuokratalojen kautta 	90 %				
Kiinteistö Oy Laihian Virastokeskus <ul style="list-style-type: none"> 2,56 % omistuksesta KOY Laihian Vuokratalojen kautta 	86,6 %				

Tavoitteet vuodelle 2024

Omistajapoliittiset linjaukset

Yhteisö**Kiinteistö Oy Laihian Vuokratalot****Tavoitetaso**

Toiminnan tulee olla kannattavaa

Asuntojen käyttöaste vuoden aikana

- 98,5 % vuokratalojen asunnot
- 85,0 % välivuokrausasunnot

Asiakastyytyväisyys

- Kysely joka viides vuosi
- Tavoite 3 (arviointiasteikko 1–5)

Asuntokannan kunnosta huolehtiminen

Seudullisesti kilpailukykyinen vuokrataso

Vuosikorjauskustannukset

Tukea kunnan asumiseen ja palveluihin liittyviä tarpeita.

Vuosina 2013–2025 erityisesti tarpeita, jotka koskevat erityisryhmiä sekä ikääntyvää väestöä.

Vuokrattavien asuntojen helpompi saavutettavuus digitaalisten alustojen kautta.

Laihian Nuuka Lämpö Oy

Toiminnan tulee olla kannattavaa.

Energian hinta Energiateollisuus ry:n tilaston keskiarvon alapuolella. Keskiarvo yrityksiltä, joiden myymä kaukolämpö on tuotettu pääosin erillistuotannolla.

Laitosten ja verkoston kunnosta huolehtiminen siten, että kaukolämmön käyttökeskeytyksiä ei synny lämmityskaudella.

Laihian Tilapalvelu Oy

Kunnan kiinteistöistä huolehtiminen tehokkaasti ja taloudellisesti siten, että niihin ei synny korjausvelkaa.

Aktiivinen ja ennakoiva toimiminen yrityselämän tilatarpeitten tyydyttämiseksi.

Poronkankaan Vesi Oy

Hyvänlaatuisen veden toimittaminen häiriöttömästi.

Veden hinnalla katetaan vain käyttökulut (omakustannushinta) ja mahdolliset investoinnit veden toimituksen turvaamiseksi.

2 LAIHIAN KUNNAN STRATEGIA

Laihian kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 3.10.2022 kuntastrategian vuosiksi 2023–2026.

Visio

Maailman nuukin pitäjä
Laihia on vihreä ja
turvallinen koti elämiseen ja
yrittämiseen

Laihian arvot

Yhteisöllisyys
Turvallisuus
Vastuullisuus

KRIITTISET MENESTYSTEKIJÄT

- Positiivisen kuntakuvan edistäminen
- Saavutettavuuden kehittäminen
- Lapsiperheisiin ja nuoriin panostaminen
- Yrittämyönteisyyden vahvistaminen
- Osaavan, rohkean ja innovatiivisen toimintatavan rakentaminen
- Tasapainoisen talouden ylläpitäminen

TAVOITTEET

Positiivisen kuntakuvan edistäminen

- Laihiasta tulee mielikuva asukas-, perhe- ja yrittäjäystävällisestä kunnasta
- Laihian kunta on hyvä ja houkutteleva työnantaja
- Viestinnän kehittäminen
- Kulttuurin ja vapaa-ajan kehittäminen
- Kunnan kaava-alueiden julkikuvan parantaminen

Saavutettavuuden kehittäminen

- Ratikylän alikulun rakentuminen Laihian kunnan tahtotilan mukaisesti
- Kolmostien linjaus Laihian kunnan tahtotilan mukaisesti
- Joukkoliikenteen parantaminen
- Tietoliikenneyhteyksien kehittäminen

Lapsiperheisiin ja nuoriin panostaminen

- Asukasluvun kasvu
- Viihtyisät asuinalueet
- Harrastusmahdollisuuksien lisääminen erityisesti nuorille ja nykyisten ylläpito
- Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen jatkuva kehittäminen
- Lukiokoulutuksen säilyminen Laihialla ja sen kehittäminen

Yritysmuutosten vahvistaminen

- Liike- ja yritystilojen sekä yritystonttien lisääminen
- Yritysten määrän lisääminen
- Työpaikkaomavaraisuuden kasvu
- Yrittäjäbarometrituloksen paraneminen

Osaavan, rohkean ja innovatiivisen toimintatavan rakentaminen

- Hallinnon, henkilöstön ja luottamushenkilöiden toiminnassa
- Kuntakonsernin, kuntalaisten ja sidosryhmien yhteistyössä
- Yhteistyössä alueen eri toimijoiden kanssa

Tasapainoisen talouden ylläpitäminen

- Ylijäämäinen tilinpäätös ja tase
- Konsernin velkamäärä alle vastaavan kokoisten kuntien

3 KÄYTTÖTALOUSOSA

3.1 KUNNANVALTUUSTO

Toiminta-ajatus

Kunnanvaltuusto on kunnan ylin päätöksentekuelin. Kunnanvaltuusto vastaa strategisesta päätöksenteosta ja koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä.

Toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutokset suunnittelukaudelle 2024–2026

Kunnat ovat suunnittelukauden aikana poikkeuksellisen isossa muutoksessa. 1.1.2023 perustettiin Suomeen hyvinvointialueet, jotka ottivat tehtäväkseen kunnilta sosiaali- ja terveydenhoidon sekä palo- ja pelastustoimen tehtävät. Kuntien tehtäväksi jää toiminnan ja päätöksenteon aktiivinen seuraaminen ja vaikuttaminen erityisesti niukkenevien resurssien kohdentamisen osalta.

Vaasan ympäristö on tulevina vuosina erittäin mielenkiintoisessa vaiheessa, kun moottoritien alkupäähän varattu akkuteollisuuden alue lähtee kehittymään. Tämän odotetaan heijastavan positiivisesti myös ympäristön kuntiin, Laihia mukaan lukien. Valtuuston tulee varautua mm. siihen, että alueelle tulee uusia asukkaita ja palveluiden tarve kasvaa. Laihian tulee kehittää kuntaa siten, että kunta kykenee nopeasti vastaamaan kehityksen mukanaan tuomiin haasteisiin.

Valtuuston keskeisenä tehtävänä suunnitelmakaudella on linjata muuttuvassa tilanteessa tulevaisuuden kunnan palvelut. Päätöstenteon tueksi tarvitaan suunnitelmallista ja aktiivista toiminnan raportointia ja kunta-laisten osallistumismahdollisuuksien monipuolistamista. Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien parantaminen luo pohjaa päätöksenteon läpinäkyvyydelle ja mahdollistaa osaltaan päättäjien laaja-alaisen tiedon-saannin.

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 3.10.2022 kunnan uuden strategian, jonka mukaisesti kunnan keskeiset arvot ovat yhteisöllisyys, turvallisuus ja vastuullisuus. Jokaisen hallintokunnan tulee pohtia, miten kyseiset arvot näyttäytyvät kunkin hallintokunnan toiminnassa.

Painopistealueet 2024–2026

- Kuntalaisten hyvinvointi yhteisöllisyyttä, turvallisuutta ja vastuullisuutta korostaen
- Kunnan vetovoimaisuuden ja saavutettavuuden edistäminen
- Talouden tasapaino

Painopistealueisiin perustuvat kriittiset menestystekijät/päämäärät 2024–2026

- Muutoksessa olevan kunnan tehtävien linjaus, priorisointi ja taloudellinen resursointi
- Uuden kuntastrategian mukaisen toiminnan ohjaaminen strategian mukaisesti

Tavoitteet ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2024

- Strategian toteutumisesta ja merkittävistä asiakokonaisuuksista järjestetään valtuustolle iltakouluja.

1100	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0		0	0
Kulut	-91 901	-63 052	-65 660	-65 660	4,1 %	-66 645	-67 645
Netto	-91 901	-63 052	-65 660	-65 660	4,1 %	-66 645	-67 645

Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	-70 435	-40 278	-36 600	-36 600	-9,1 %		
Netto	-70 435	-40 278	-36 600	-36 600	-9,1 %		

Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	-21 466	-22 774	-29 060	-29 060	27,6 %		
Netto	-21 466	-22 774	-29 060	-29 060	27,6 %		

3.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Esittelijä: Lautakunnan puheenjohtaja

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunta vastaa kunnan ulkoisesta valvonnasta yhdessä tilintarkastajan kanssa sekä valmistelee kunnanvaltuuston päätettäväksi vuosittain hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.

Tarkastuslautakunta arvioi myös, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet.

Toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutokset suunnittelukaudelle 2024–2026

- Hyvinvointialue aloittanut toimintansa 1.1.2023
- Konsernin merkitys koko kunnan toimintaympäristössä

Painopistealueet 2024–2026

- Kunnan palveluiden järjestäminen uudessa organisaatiomallissa

Tavoitteet ja toimenpiteet 2024

- Talouden tasapainon seuranta
- Valtuuston asettamien tavoitteiden seuranta
- Valtuuston päätösten noudattaminen
- Sidonnaisuusrekisterin ajantasaisuuden seuranta
- Arviointikertomuksen laadinta edellä mainituista asioista

1200	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0		0	0
Kulut	-26 534	-22 000	-22 000	-22 000	0,0 %	-22 330	-22 665
Netto	-26 534	-22 000	-22 000	-22 000	0,0 %	-22 330	-22 665
Ulkoinen	TP 2022	TA2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	-26 160	-22 000	-22 000	-22 000	0,0 %		
Netto	-26 160	-22 000	-22 000	-22 000	0,0 %		
Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	-374	0	0	0			
Netto	-374	0	0	0			

3.3 KUNNANHALLITUS

	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	371 091	251 650	209 688	209 688	-16,7 %	212 833	216 026
Kulut	-2 090 091	-3 145 204	-3 340 614	-3 340 614	6,2 %	-3 390 723	-3 441 584
Netto	-1 719 000	-2 893 554	-3 130 926	-3 130 926	8,2 %	-3 177 890	-3 225 558
Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	347 639	242 000	209 688	209 688	-13,4 %		
Kulut	-2 023 055	-3 079 184	-3 255 892	-3 255 892	5,7 %		
Netto	-1 675 416	-2 837 184	-3 046 204	-3 046 204	7,4 %		
Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	23 452	9 650	0	0	-100,0 %		
Kulut	-67 036	-66 020	-84 722	-84 722	28,3 %		
Netto	-43 584	-56 370	-84 722	-84 722	50,3 %		

Tehtäväalue:

Kustannuspaikat:

1300 Luottamushenkilöjohto

Kunnanhallitus, hallintosääntöjaosto, henkilöstöjaosto, konserni- ja elinvoimajaosto, yhteistyötoimikunta, verotus, yhteistoimintaosuudet, maaseututoimi, vaikuttamistoimielimet (ikäihmisten neuvosto ja vammaisneuvosto)

Esittelijä:

Kunnanhallitus, hallintosääntöjaosto, konserni- ja elinvoimajaosto:

Kunnanjohtaja

Henkilöstöjaosto ja yhteistyötoimikunta: Hallinto- ja henkilöstöjohtaja

Toiminta-ajatus

Kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta kuntastrategian mukaisesti. Se johtaa kunta-konsernia siten, että palveluverkosto on toimiva, talouden tasapaino säilyy, kuntaa kehittävät toimenpiteet toteutuvat ja kunnan elinvoimaisuus paranee. Kunnanhallituksen tehtävänä on vastata omistajaohjauksen käytännön toiminnoista sekä kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etuja ja edustaa kuntaa työnantajana sekä vastaa henkilöstöpolitiikasta.

Tehtäväalueen määrärahoista katetaan koko kuntaa koskevia yhteistoimintaosuuksia, kuten Suomen Kuntaliiton, Pohjanmaan liiton, Vaasanseudun Kehitys Oy:n ja Yhyres-kehittämisyhdistys ry:n maksuosuuksia. Lisäksi määrärahoista katetaan verotuksen ja maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen kuntaosuusmaksuja sekä työterveyshuollon kustannuksia.

Kunta valmistautuu rahoitusjärjestelyihin, jotka liittyvät sen tytäryhtiön, Laihian Tilapalvelu Oy, hankkeeseen rakentaa uusia yritystiloja. Rahoitusjärjestely toteutetaan kunnan osalta antolainana konserniyhtiölle tai konserniyhtiön takausjärjestelyin.

Talousarviossa varaudutaan perustoiminnan lisäksi mm. kunnanviraston muuttoon väistötiloihin. Lisäksi kunta varautuu rahoitusjärjestelyihin, jotka liittyvät uuden virastokeskuksen rakentamiseen. Em. järjestelyjen muoto ratkeaa virastokeskuksen rakentamisen toteutustavan selvityksessä. Toteutustapa on tytäryhtiölainoitus tai konserniyhtiön lainan takaaminen.

Toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutokset suunnittelukaudelle 2024–2026

- Kuntiin jäävien palveluiden kehittäminen
- Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen
- Kunnan asukasluvun kehittyminen

Tavoitteet 2024

- Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden säilyminen Laihialla
- Strategian tarkastelu valtuustotasolla
- Positiivisen kuntakuvan vahvistaminen
- Yritysmuotoisuuden kehittäminen
- Kunnan talouden tasapainon säilyttäminen
- Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen
- Sisäisen valvonnan kehittäminen ja sen vahvistaminen

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2024. Mittarina seuranta osavuosikatsauksissa

- SoTe-asioiden aktiivinen seuraaminen ja vaikuttaminen Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymän suuntaan. *Vastuuhenkilö kunnanjohtaja*
- Strategian tarkastelu valtuuston iltakoulussa. *Vastuuhenkilö kunnanjohtaja*
- Kotisivujen kehittäminen. *Vastuuhenkilö hallinto- ja henkilöstöjohtaja*
- Eri medialähteiden suunnitelmallinen ja aktiivinen käyttö. *Vastuutaho kunnanjohtaja*
- Markkinointistrategian toteuttaminen. *Vastuuhenkilö kunnanjohtaja*
- Aktiivinen ja säännönmukainen yhteistyö yrittäjien kanssa. Kunnanhallituksen ja yrittäjäjärjestön tapaaminen vähintään kerran vuodessa. Muita tapahtumia yhteistyössä yrittäjien kanssa vähintään kaksi kertaa vuodessa. *Vastuuhenkilö kunnanjohtaja*
- Talouden säännönmukainen seuraaminen ja ohjaus. *Vastuuhenkilö talouspäällikkö*
- Osallistuvan budjetoinnin mallin käyttöönotto. *Vastuuhenkilö talouspäällikkö*
- Sisäisen valvonnan kehittäminen osana prosesseja *Vastuuhenkilö hallinto- ja henkilöstöjohtaja*

1300	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	94 366	80 000	0	0	-100,0 %	0	0
Kulut	-1 087 797	-1 572 260	-1 013 671	-1 013 671	-35,5 %	-1 028 876	-1 044 309
Netto	-993 431	-1 492 260	-1 013 671	-1 013 671	-32,1 %	-1 028 876	-1 044 309
Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	94 366	80 000	0	0	-100,0 %		
Kulut	-1 062 919	-1 548 487	-984 700	-984 700	-36,4 %		
Netto	-968 553	-1 468 487	-984 700	-984 700	-32,9 %		
Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	-24 878	-23 773	-28 971	-28 971	21,9 %		
Netto	-24 878	-23 773	-28 971	-28 971	21,9 %		

Tehtäväalue: 1500 Keskushallinto
Kustannuspaikat: Keskustoimisto ja taloustoimisto
Tilivelvollinen viranhaltija: Hallinto- ja henkilöstöjohtaja

Toiminta-ajatus

Hallinto-osasto huolehtii kunnanvaltuuston ja -hallituksen, tarkastuslautakunnan ja kunnanhallituksen alaisen jaostojen ja toimikuntien pöytäkirjatuotannosta, päätösten toimeenpanosta, keskusarkistosta, ict-palveluista, asianhallinta- ja sopimusjärjestelmästä, henkilöstöhallinnon ja laskentatoimen tehtävistä sekä muista keskitetyistä tuotettavista toimistotukipalveluista.

Tavoitteet 2024

- Keskeisten tukipalvelusovellusten ja -toimintojen tehostaminen
- Ict-toiminnan kehittäminen edelleen
- Tehostetaan saatavien perintää
- Lisätään panostusta henkilöstöasioiden hoitoon

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2024. Mittarina seuranta osavuosisikatsauksissa.

- Henkilöstöstrategian laatiminen *Vastuuhenkilö hallinto- ja henkilöstöjohtaja*
- Palkkausjärjestelmän kehittäminen *Vastuuhenkilö hallinto- ja henkilöstöjohtaja*
- Palkkapalvelujen ulkoistaminen Suupohjan Seutupalvelukeskus Oy:lle *Vastuuhenkilö hallinto- ja henkilöstöjohtaja*
- Talouspalvelujen kehittäminen mm. myyntireskontran osalta *Vastuuhenkilö hallinto- ja henkilöstöjohtaja*
- Suunnitelma talouspalvelujen sijaistamisesta *Vastuuhenkilö hallinto- ja henkilöstöjohtaja*
- Kuntamallin mukaisen tiliöinnin käyttöönotto *Vastuuhenkilö talouspäällikkö*
- Asianhallinnan kehittäminen. *Vastuuhenkilö hallinto- ja henkilöstöjohtaja*
- Tietoturvamallin käyttöönotto. *Vastuuhenkilö hallinto- ja henkilöstöjohtaja*
- Perintäyhteistyön täysimääräinen käyttöönotto perintätoimiston kanssa. *Vastuuhenkilö hallinto- ja talousjohtaja*
- Perehdytysprosessien laatiminen, minkä jälkeen kehitetään yhteistyön toimintamalli lähialueiden toisen asteen oppilaitoksiin ja korkeakouluihin harjoittelijoiden saamiseksi. *Vastuuhenkilö hallinto- ja henkilöstöjohtaja*

1500	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	28 096	14 650	86 688	86 688	491,7 %	87 988	89 308
Kulut	-986 458	-1 557 944	-2 295 543	-2 295 543	47,3 %	-2 329 976	-2 364 926
Netto	-958 362	-1 543 294	-2 208 855	-2 208 855	43,1 %	-2 241 988	-2 275 618
Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	4 645	5 000	86 688	86 688	1633,8 %		
Kulut	-944 300	-1 515 697	-2 239 792	-2 239 792	47,8 %		
Netto	-939 655	-1 510 697	-2 153 104	-2 153 104	42,5 %		
Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	23 452	9 650	0	0	-100,0 %		
Kulut	-42 158	-42 247	-55 751	-55 751	32,0 %		
Netto	-18 706	-32 597	-55 751	-55 751	71,0 %		

Tehtäväalue: 1700 Kunnan tilat ja osakehuoneistot

Tilivelvollinen viranhaltija: Hallinto- ja henkilöstöjohtaja

Toiminta-ajatus

Monipuolinen ja markkinahinnat huomioiva asuin-, liike- ja teollisuustonttitarjonta ja kaavoituksen onnistuminen ovat keskeisiä kunnan elinvoimaisuuden kannalta. Giga-Vaasan kehittymisen myötä kunnan tonttitarjonta on saatava houkuttelevaksi uusille kuntalaisille. Yleinen taloudellinen tilanne vaikuttaa voimakkaasti tonttimyyntiin.

Hoidetaan ja hyödynnetään kunnan maa- ja metsäalueita suunnitelmallisesti metsä- ja maanostotoimikunnan avustuksella. Metsien hoidollisten toimenpiteiden tulee pohjautua ajantasaiseen metsätaloussuunnitelmaan. Puuraaka-aineen hintavaihtelut vaikuttavat puun myynnin ajoitukseen.

Tavoitteet 2024

- Monipuolinen, kunnan elinvoimaisuutta tukeva tonttitarjonta
- Metsäomaisuuden ammattitaitoinen hoito ja hyödyntäminen

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2024. Mittarina seuranta osavuosisikatsauksissa.

- Huolehditaan siitä, että tarjolla on kuntalaisia kiinnostavia tontteja. Samalla huomioidaan Vaasan seudun kehityksen myötä muodostuva mahdollinen tonttikysynnän kasvu. *Vastuhenkilö kunnanjohtaja*
- Toteutetaan metsänhoidollisia toimenpiteitä päivitetyn metsäsuunnitelman mukaisesti. Puun myynti pyritään ajoittamaan siten, että tuotto olisi mahdollisimman hyvä. *Vastuhenkilö maanmittausinsinööri*

1700	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	248 629	157 000	123 000	123 000	-21,7 %	124 845	126 718
Kulut	-15 836	-15 000	-31 400	-31 400	109,3 %	-31 871	-32 349
Netto	232 793	142 000	91 600	91 600	-35,5 %	92 974	94 369
Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	248 629	157 000	123 000	123 000	-21,7 %		
Kulut	-15 836	-15 000	-31 400	-31 400	109,3 %		
Netto	232 793	142 000	91 600	91 600	-35,5 %		
Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	0	0	0	0			
Netto	0	0	0	0			

3.4 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Tehtäväalue: 1800 Vaalilautakunta

Esittelijä: Hallinto- ja henkilöstöjohtaja

Toiminta-ajatus

Keskusvaalilautakunta on lakisääteinen lautakunta, joka huolehtii valtiollisten vaalien, kuntavaalien, aluevaalien, europarlamenttivaalien ja kansanäänestysten toimittamiseen liittyvistä tehtävistä.

Painopisteet 2024–2026

Vuonna 2024 on presidentinvaali ja europarlamenttivaalit.

Vuonna 2025 on alue- ja kuntavaalit.

Vuonna 2026 ei ole säännönmukaisia vaaleja.

1800	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	16 475	14 000	14 000	14 000	0,0 %	14 210	14 423
Kulut	-23 483	-25 836	-55 590	-55 590	115,2 %	-56 424	-57 270
Netto	-7 008	-11 836	-41 590	-41 590	251,4 %	-42 214	-42 847
Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	16 475	14 000	14 000	14 000	0,0 %		
Kulut	-23 108	-25 836	-55 590	-55 590	115,2 %		
Netto	-6 633	-11 836	-41 590	-41 590	251,4 %		
Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	-375	0	0	0			
Netto	-375	0	0	0			

Kunnanhallituksen investoinnit

MAA-ALUEET	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot	-150 000 €	-150 000 €	-150 000 €
Tulot	50 000 €	50 000 €	50 000 €
Netto	100 000 €	100 000 €	100 000 €
ATK-OHJELMISTOT	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Ohjelmistohankinta	20 000 €		

	TA 2024	TS 2025	TS 2026
INVESTOINNIT YH-TEENSÄ (netto):	120 000 €	100 000 €	100 000 €

3.5 HYVINVOINTILAUTAKUNTA

Tehtäväalueet: Terveyttä ja hyvinvointia tukevat palvelut (Pohjanmaan hyvinvointialue), kirjasto- ja kulttuuritoimi, liikuntatoimi, nuorisotoimi

Esittelijä: Hyvinvointipäällikkö, vapaa-aikapäällikkö ja kirjastotoimenjohtaja

Toiminta-ajatus

Hyvinvointilautakunta toimii liikunnan, nuorisotyön, kirjaston ja kulttuuritoiminnan asiantuntijalautakuntana liikuntalain (390/2015), nuorisolain (1285/2016), kirjastolain (29.12.2016/1492) ja kulttuurilain (166/2019) mukaisesti. Lautakunta koordinoi ja kehittää toimialansa toimintaa kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja hyvinvointipalveluiden tuottamiseksi kuntalaisille. Hyvinvointilautakunta toimii yhteistyössä muiden lautakuntien, hallintokuntien, yhdistysten, järjestöjen ja alueellisten toimijoiden sekä erityisesti Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa kunnan strategian mukaisesti. Tavoitteena on kaikenikäisten kuntalaisten osallisuuden, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä hyvä fyysinen toimintakyky.

Sote-uudistuksen myötä Pohjanmaan hyvinvointialue järjestää alueen sosiaali- ja perusterveydenhuollon sekä erikoissairaanhoidon palvelut 14 alueen kunnalle. Suunnitelmavuosien painopistealueita ovat taloudellisuus, muutosjohtaminen sekä uusien toimintamallien kehittäminen ja vakiinnuttaminen käytäntöön. Ikärakenteen muutos lisää palvelujen tarpeen määrää merkittävästi. Kouluikäisten määrä tulee laskemaan ja eläkeikäisten määrä kasvaa.

	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	805 918	185 300	790 200	790 200	326,4 %	802 053	814 084
Kulut	-35 145 516	-1 613 262	-2 496 531	-2 496 531	54,8 %	-2 533 979	-2 571 989
Netto	-34 339 598	-1 427 962	-1 706 331	-1 706 331	19,5 %	-1 731 926	-1 757 905
Ulkoinen							
	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	793 710	173 100	790 200	790 200	356,5 %		
Kulut	-34 631 360	-1 061 015	-1 904 391	-1 904 391	79,5 %		
Netto	-33 837 650	-887 915	-1 114 191	-1 114 191	25,5 %		
Sisäinen							
	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	12 208	12 200	0	0	-100,0 %		
Kulut	-514 156	-552 247	-592 140	-592 140	7,2 %		
Netto	-501 948	-540 047	-592 140	-592 140	9,6 %		

Tehtäväalue: 3000 Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Tilivelvollinen viranhaltija: Hyvinvointipäällikkö

Toiminta-ajatus

Toiminnan tavoitteena on lakisääteinen velvoite edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä kunnassa on laaja-alainen ja poikkihallinnollinen. Hyvinvointia edistäviä toimia tehdään kunnan kaikilla sektoreilla. Lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tehdään yhteistyössä paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa. Keskeisenä yhteistyökumppanina hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä on hyvinvointialue. Ympäristöterveydenhuolto järjestetään yhteistoiminnassa Vaasan ja Laihian kesken. Ympäristöterveydenhuolto koostuu eläinlääkinnästä ja terveysturvasta.

Tavoitteet 2024

1. Kunnan uusi rooli hyvinvointia edistävien palvelujen tuottajana yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa
2. Eri väestöryhmien edunvalvonta sekä osallisuuden vahvistaminen
3. Työikäisten työllisyyden tukeminen sekä palvelujen saatavuuden parantaminen
4. Ennaltaehkäisevän päihdetyön järjestäminen

Toimenpiteet ja mittarit tavoitteiden saavuttamiseksi vuonna 2024

1. Kunnan uusi rooli hyvinvointia edistävien palvelujen tuottajana yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä toteutetaan yhteistyössä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä kunnan ja hyvinvointialueen on tehtävä yhteistyötä ja tuettava toisiaan asiantuntemuksellaan.

Toimenpiteet

- Aktiivisuus ja kunnan edun varmistaminen hyvinvointialueen päätöksenteossa.
- Alueen toimijoiden (TYP, EPT, HYTE, SONetBotnia) ja kunnan verkostoyhteistyöaktiivisuus.
- Hyvinvointisuunnitelman valmistelu.
- Yhteistyö THL, STM

Mittarit

- Työryhmyöskentely
- TEA-viisarin tilastot
- Raportointi

2. Eri väestöryhmien edunvalvonta sekä osallisuuden vahvistaminen

VAIKUTTAMISTOIMIELIMET

Vaikuttamistoimielimiä ovat nuorisovaltuusto, ikäihmisten neuvosto ja vammaisneuvosto. Niiden tehtävänä on tuoda kohderyhmiensä ääni kuuluviin kunnan toiminnan ja päätöksenteon lisäksi hyvinvointialueen maakunnallisessa toiminnassa. Kunta tukee asukkaiden ja kansalaisyhteiskunnan toimijoiden osallistumista ja vaikuttamista mahdollistamalla vaikuttamistoimielinten sekä kunnassa toimivien seurojen ja yhdistysten toimintaedellytyksiä ja tiedonsaantia.

Toimenpiteet

- Väestöryhmien edunvalvonta kuntatasolla
- Aktiivinen osallistuminen maakuntatason toimielinten toimintaan
- Esteettömyyden ja saavutettavuuden edistäminen
- Tarpeenmukaisten palveluiden turvaaminen

Mittarit

- Vaikuttamistoimielinten kokousten säännöllisyys/määrä
- Vaikuttamistoimielinten edustus työryhmissä
- Tapahtumat
- Aloitteet ja kannanotot
- Asukasraadit tai muut osallistavat tapahtumat

3. Työikäisten työllisyyden tukeminen sekä palvelujen saatavuuden parantaminen

TYÖLLISYYS

Kunnan työikäisen väestön hyvä työllisyys edellyttää pitkäaikaistyöttömien tai osatyökykyisten ja muuten vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien palkkatukityöllistämistä, nuorten kesätyöllistämistä, siviilipalveluspaikkojen tarjoamista sekä työllistämistä edistäviä hankkeita. Tähän tarvitaan yhteistyötä toimijaverkoston kanssa, oikea-aikaisten palveluiden tarjoamista sekä jatkopolkujen kehittämistä.

Toimenpiteet

- Alueen toimijoiden (TYP, EPT) ja kunnan verkostoyhteistyö.
- Kunnan työllistämistoimien kehittäminen.
- Työikäisten hyvinvointierojen kaventaminen

Mittarit

- ELYn työllisyysseuranta
- Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärä
- Arpeetin asiakasmäärä
- Työmarkkinatuen kuntaosuus
- Nuorten kesätyöpaikkojen määrän kehitys

4. Ennaltaehkäisevän päihdetyön järjestäminen

Ehkäisevän päihdetyön järjestämistä koskeva laki määrittelee kunnan vastuut ehkäisevässä päihdetyössä (523/2015, 5 §, muutos 549/2022). Lain mukaan kunta muun muassa huolehtii ehkäisevän päihdetyön tarpeen mukaisesta järjestämisestä kunnassa, nimeää tehtävistä vastaavan toimielimen sekä suunnittelee ja seuraa tietoon perustuvaa ehkäisevää päihdetyötä. Lain toimeenpanoa tukee Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma (STM 2015). Ehkäisevää päihdetyötä tekevät kunnan eri hallinnonalat, hyvinvointialue, monet eri viranomaiset, järjestöt, yritykset ja yhteisöt: kunnan vastuulla on sovittaa nämä toimet yhteen.

Toimenpiteet

- Laatia kuntaan oma ennaltaehkäisevän päihdetyön suunnitelma
- Nimetä ennaltaehkäisevän päihdetyön toimielimen jäsenet
- Toimia yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa päihdehoitoon liittyvissä asioissa

Mittarit

- Raportointi
- Verkostoituminen
- Kuntalaisten osallistaminen (nuoret)

Toimintaympäristön ja palvelutarpeen haasteet vuonna 2024

- Ikääntyvän väestön määrän kasvu
- Lasten ja nuorten erityistarpeet
- Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön muotoutuminen ja palvelujen saatavuus

- Väestön hyvinvointierojen kasvu ja työllisyyden samanaikainen heikkeneminen

3000	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	626 639	0	550 000	550 000		558 250	566 624
Kulut	-33 650 499	0	-785 600	-785 600		-797 384	-809 345
Netto	-33 023 860	0	-235 600	-235 600		-239 134	-242 721
Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	626 639	0	550 000	550 000			
Kulut	-33 650 499	0	-785 600	-785 600			
Netto	-33 023 860	0	-235 600	-235 600			
Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	0	0	0	0			
Netto	0	0	0	0			

Tehtäväalue: 4500 Kirjasto- ja kulttuuritoimi

Tilivelvollinen viranhaltija: Kirjastotoimenjohtaja

Toiminta-ajatus

Kirjasto- ja kulttuuritoimi auttavat luomaan positiivista kuntakuvaa edistämällä kirjallisuuden, kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja niihin liittyvää kansalaistoimintaa.

Kirjasto tarjoaa pääsyn monipuolisiin ja uudistuviin aineistoihin, tukee monipuolista lukemisharrastusta, ohjaa ja tukee tiedonhankintaa sekä tarjoaa tiloja oppimiseen. Kulttuuritoimi ylläpitää kulttuuriperintöä, vahvistaa paikallisentiteettiä sekä tukee kulttuurin tuottajia ja harrastajia avustuksin ja palkinnoin.

Tavoitteet 2024

- parannetaan digiaineiston käytettävyyttä kirjastoissa
- tehostetaan lehtikokoelman käyttöä
- kehitetään kirjastoa opiskelutilana
- karsitaan varastokokoelmia, jotta saadaan tilaa uudelle materiaalille
- solmitaan kirjaston ja perusopetuksen yhteistyösopimus
- kehitetään Laihian kulttuuritarjontaa yhdessä muiden kulttuuritoimijoiden kanssa ja edistetään Kai-kukortin käyttöönottoa
- tarjotaan nuorille harjoittelu- ja kesätyöpaikkoja

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2024

- hankitaan uusia laitteita tiedonhakuun ja digiaineiston käyttöä varten
- hankitaan uudet lehtikaapit rikkinäisten tilalle ja uusitaan asiakaskalusteita
- lisätään pistorasioita asiakkaiden laitteita varten
- muutetaan kirjastoauton talli varastoksi, jonne siirretään arkistoitavaa aineistoa

- järjestetään 3–4 matalan kynnyksen kulttuuritapahtumaa
- osallistutaan Laihian päivän toteuttamiseen
- tuetaan markkinaperinteen elvyttämistä
- toimitaan aktiivisesti Eepoksen ja alueellisen kehittämiskirjaston työryhmissä, Pohjanmaan lastenkulttuuriverkoston ohjausryhmässä sekä Kaikukorttiverkostossa

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Laihian kirjaston täydelliset tilastotiedot julkaistaan vuosittain Suomen yleisten kirjastojen tilastopalvelussa <https://tilastot.kirjastot.fi/>, jossa voi tehdä vertailuja eri vuosien, kuntien ja maakuntien välillä..

Kirjasto	2020*	2021**	2022	2023 (arvio)	2024
Fyysiset käynnit / asukas	5,3	6,2	5,5	5,6	5,7
Lainaus / asukas	13,8	12,5	16,5	17,0	17,5
Kokoelmat / asukas	8,1	8,1	8,1	8,1	8,2

*koronarajoitukset voimassa

**kirjasto 3 kk väistötiloissa saneerauksen vuoksi

Kulttuuritoimen tapahtumiin on laskettu mukaan kaikki kolmannen sektorin kanssa yhteistyössä toteutetut tapahtumat, osallistujamääristä ei ole saatavissa tilastotietoja

Kulttuuritoimi	2020*	2021*	2022	2023 (arvio)	2024
Nuukuuren viikko	9.–16.8.	23.–29.8.	22.–28.8.	15.–18.6.	13.–16.6
Lasten tapahtumat	1	2	6	2	3
Aikuisten tapahtumat	1	2	3	3	4
Konsertit	3	2	2	4	5
Kulttuurityöryhmän kokoukset	6	6	7	4	4

*koronarajoitukset voimassa

4500	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	13 618	5 000	0	0	-100,0 %	0	0
Kulut	-439 774	-406 045	-432 760	-432 760	6,6 %	-439 251	-445 840
Netto	-426 156	-401 045	-432 760	-432 760	7,9 %	-439 251	-445 840

Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	13 618	5 000	0	0	-100,0 %		
Kulut	-362 995	-328 381	-353 050	-353 050	7,5 %		
Netto	-349 377	-323 381	-353 050	-353 050	9,2 %		

Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	-76 779	-77 664	-79 710	-79 710	2,6 %		
Netto	-76 779	-77 664	-79 710	-79 710	2,6 %		

Tehtäväalue: 4700 Liikuntatoimi

Tilivelvollinen viranhaltija: Vapaa-aikapäällikkö

Toiminta-ajatus

Liikuntatoimen tavoitteena on liikuntalain (390/2015) mukaisesti edistää kuntalaisten mahdollisuuksia harrastaa liikuntaa ja kilpaurheilua sekä kehittää liikunnan kansalaistoimintaa yhteistyössä paikallisten seurojen, järjestöjen, yhteisöjen, kunnan muiden toimijoiden sekä lähikuntien kanssa kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä edistävästi.

Tavoitteet 2024

- Liikunnan toimenpidesuunnitelmaan kirjatut tavoitteet.
- Seurojen ja yhdistysten monimuotoisen ja laajan harrastetoiminnan tukeminen.
- Aktiivinen hankehaku.
- Kuntalaisten elintapaohjaus, eri kohderyhmien liikuntaneuvonta.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2024. Mittarina seuranta osavuositarkastuksissa.

- Liikunnan toimenpidesuunnitelman vuosittainen päivittäminen ja tavoitteiden toteutus sekä seuranta.
- Yhdistys- ja seurailat, monipuolinen yhteistyö. Yhdistysten hankeneuvonta.
- Uusien liikuntapaikkojen suunnittelu ja kuntalaisten osallistaminen.
- Liikuntapalvelut osana elintapaohjauksen palveluketjua.
- Liikunnalliset tapahtumat ja kampanjat.

4700	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	133 610	147 700	147 700	147 700	0,0 %	149 916	152 164
Kulut	-891 622	-910 773	-971 059	-971 059	6,6 %	-985 625	-1 000 409
Netto	-758 012	-763 073	-823 359	-823 359	7,9 %	-835 709	-848 245
Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	121 402	135 500	147 700	147 700	9,0 %		
Kulut	-474 888	-457 770	-481 041	-481 041	5,1 %		
Netto	-353 486	-322 270	-333 341	-333 341	3,4 %		
Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	12 208	12 200	0	0	-100,0 %		
Kulut	-416 734	-453 003	-490 018	-490 018	8,2 %		
Netto	-404 526	-440 803	-490 018	-490 018	11,2 %		

Tehtäväalue: 4800 Nuorisotoimi

Tilivelvollinen viranhaltija: Vapaa-aikapääällikkö

Toiminta-ajatus

Nuorisotoimen tavoitteena on nuorisolain (1285/2016) mukaisesti nuorisotyön ja erityisnuorisotyön keinoin monialaisverkostossa tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä sekä edistää nuorten osallisuutta, elämänhallintaa, yhdenvertaisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia. Nuorisotyön ensisijainen tavoite on tukea nuorten hyvinvointia. Nuorisotoimi sisältää myös nuorisovaltuuston.

Tavoitteet 2024

- Kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen nuorisotyössä
- Tietoa toiminnan vaikuttavuudesta
- Nuorten osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen
- Harrastustoiminnan tukeminen
- Etsivänuorisotyön saavutettavuuden kehittäminen
- Jalkautuva nuorisotyö
- Kouluyhteistyön jatkaminen ja kehittäminen

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2024. Mittarina seuranta osavuositarkastuksissa.

- Päihteiden vastainen toiminta, mielenterveyden tukeminen ja seksuaalikasvatuksen lisääminen nuorisotyössä.
- Kunnallisen nuorisotyön dokumentaatiojärjestelmän käyttöönotto. Parent ja Sovarin tulokset myös näkyviksi ja päätöksenteon tueksi.
- Yhdessä tekeminen, lasten ja nuorten osallistaminen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Toimitaan tasa-arvon ja syrjimättömyyden periaatteilla.
- Matalankynnyksen harrastustoiminnan lisääminen.
- Etsivään nuorisotyöhön lisää henkilöstöresursseja.
- PopUp – seinätön nuorisotila.
- Kouluvalmentajan tehtävän vakinaistaminen

4800	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	32 051	32 600	92 500	92 500	183,7 %	93 888	95 296
Kulut	-163 621	-296 444	-307 112	-307 112	3,6 %	-311 719	-316 394
Netto	-131 570	-263 844	-214 612	-214 612	-18,7 %	-217 831	-221 099
Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	32 051	32 600	92 500	92 500	183,7 %		
Kulut	-142 978	-274 864	-284 700	-284 700	3,6 %		
Netto	-110 927	-242 264	-192 200	-192 200	-20,7 %		
Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	-20 643	-21 580	-22 412	-22 412	3,9 %		
Netto	-20 643	-21 580	-22 412	-22 412	3,9 %		

HYVINVOINTILAUTAKUNNAN INVESTOINNIT

HYVINVOINTILAUTAKUNNAN ESITYS

INVESTOINTI	Kustannusarvio	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Monitoimitalon laajennus / Padel-hallin osto	500 000 – 1 500 000 €	x	x	x
Ampumaradan kunnostus	100 000 €	x	x	x
Keskustan kuntorata-alueen kunnostus	100 000 €	x	x	x
Siirrettävien katsojien hankinta	30 000 €	x		
Suunnistuskarttojen päivitys	5 000 €	x		
Pumptrack-rata ja liikennepuisto	200 000 €		x	x
Maaumala	270 000 – 600 000 €			x
Luontopolut, pitkospuut, opasteet, laavut	50 000 €			x
Lumitykin hankinta	15 000 €			x

KUNNANJOHTAJAN ESITYS

	TA 2024	TS 2025	TS 2026	Kommentti
Monitoimitalon laajennus / Padel-hallin osto	0 €	0 €	0 €	Selvitys vuonna 2024 Padel-hallin ostosta. Investoinnista erillinen päätös
Ampumaradan kunnostus	0 €	0 €	0 €	Tarvittaessa investoinnista erillinen päätös delvityksen perusteella.
Keskustan kuntorata-alueen kunnostus	0 €	0 €	0 €	Selvitetään Leader-rahoituksen mahdollisuus ja tehdään hankesuunnitelma 2024
Siirrettävien katsojien hankinta	30 000 €			Käytössä kunnan eri tapahtumissa ja urheilukentillä.
Suunnistuskarttojen päivitys	0 €	0 €	0 €	Ei ole investointi. Kattetaan käyttötalouden menoista.

Pumptrack-rata ja liikennepuisto	0 €	0 €	0 €	Vuonna 2025 hanke-suunnitelma ja selvitetään Leader-rahoituksen mahdollisuus.
Maaumala	0 €	0 €	0 €	Maaumalaa ei toteuteta ts-vuosina.
Luontopolut, pitkospuut, opasteet, laavut	0 €	0 €	50 000 €	Maaumalaa ei toteuteta ts-vuosina.
Lumitykin hankinta	0 €	0 €	0 €	Hankinta ei ole ajankohtainen.

	TA 2024	TS 2025	TS 2026
INVESTOINNIT YHTEENSÄ:	30 000 €	0 €	50 000 €

3.6 SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tehtäväalueet: Varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, keskiasteen koulutus, aikuiskoulutus

Esittelijä: Sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Järjestetään varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetukseen, toisen asteen koulutukseen sekä aikuiskoulutukseen liittyviä palveluita kuntalaisille mahdollisimman laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.

Sivistyslautakunnan alaisia toimintoja ovat varhaiskasvatus-, perusopetus- ja lukiopalvelut sekä Alma- ja Kuula-opistojen tarjoamat palvelut.

Sivistystoimen psykologi-, kuraattori- ja neopsy palvelut toteuttaa Pohjanmaan hyvinvointialue. Palveluiden saatavuuden varmistaminen on edelleen ensiarvoisen tärkeää.

Ikäluokkien koko syntymävuoden mukaan:

2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
104	63	74	65	59	58	52 ennuste

Varhaiskasvatuksessa menojen on arvioitu syntyvyyden vähenemisen myötä laskevan. Lisäksi syntyvyyden väheneminen vähentää varhaiskasvatuspaikkojen tarvetta. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutoksen myötä varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja on alennettu vuoden 2023 aikana ja tämä muutos on pienentänyt kunnan varhaiskasvatuksen tuloja. Valtuusto on 19.6.2023 päättänyt, että kotihoidon kuntalisän otetaan käyttöön Laihialla koeluontoisesti ajalle 1.1.2024–31.12.2025. Kuntalisän määrä 250 € / kk myönnetään yhdestä alle 3-vuotiaasta lapsesta. Muista alle esiopetusikäisistä sisaruksista myönnetään kuntalisää 100 € / kk. Sisaruslisä maksetaan sen vuoden heinäkuun loppuun, kun lapsi aloittaa esikoulun.

Alakoulujen yksiköissä oppilasmäärät alkavat laskemaan, suurimmat ikäluokat ovat siirtyneet yläkoulun yksikköön ja sitä kautta myös lukioon. Perusopetuksessa olevien oppilaiden kokonaismäärä on alkanut laskea. Tämä tulee vaikuttamaan oleellisesti myös henkilöstön tarpeeseen ja mahdollisesti kouluverkkoon. Vuoden 2024 aikana oppilasmäärä ei muutu vielä merkittävästi.

Kouluikäisten kokonaismäärän arvio lukuvuoden alkaessa:

2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1054	984	929	872	801	743	663

	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	1 093 916	760 800	730 500	730 500	-4,0 %	741 458	752 579
Kulut	-16 404 366	-16 846 752	-17 330 948	-17 330 948	2,9 %	-17 590 912	-17 854 776
Netto	-15 310 450	-16 085 952	-16 600 448	-16 600 448	3,2 %	-16 849 455	-17 102 197
Ulkoinen							
	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	1 085 303	760 800	730 500	730 500	-4,0 %		
Kulut	-14 066 723	-14 371 621	-14 629 517	-14 629 517	1,8 %		
Netto	-12 981 420	-13 610 821	-13 899 017	-13 899 017	2,1 %		
Sisäinen							
	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	8 613	0	0	0			
Kulut	-2 337 643	-2 475 131	-2 701 431	-2 701 431	9,1 %		
Netto	-2 329 030	-2 475 131	-2 701 431	-2 701 431	9,1 %		

Tehtäväalue: 4000 Varhaiskasvatus

Kustannuspaikat:

Oravametsän, Hulmin ja Veturin päiväkodit, perhepäivähoito ja Pikkupeikko perhepäivähoidon varahoitoyksikkö, 2 vuorohoitoa tarjoavaa ryhmäperhepäivähoidotyksikköä sekä neljä ryhmäperhepäivähoidon päiväyksikköä. Kustannuspaikka muu varhaiskasvatus sisältää lasten kotihoidon tuen, leikkitoiminnan,

täydentävän varhaiskasvatuksen ja kuntalisän. Esiopetusyksiköillä yksi yhteinen kustannuspaikka. Syksyllä 2024 esiopetusyksikköjä tarpeen mukaan vähennetään neljään yksikköön lapsimäärän laskun vuoksi.

Tilivelvollinen viranhaltija: Varhaiskasvatuksen johtaja, päiväkodin johtajat ja perhepäivähoidon ohjaaja

Toiminta-ajatus

Tehtävänä on järjestää varhaiskasvatuslain mukainen hoitopaikka alle kouluikäisille lapsille huomioiden lapsen yksilöllisyys ja erityistarpeet sekä mahdollistaa varhainen puuttuminen. Varhaiskasvatuspaikan järjestelyaika on 4 kk ja työllistymistilanteissa 2 viikkoa.

Varhaiskasvatusta toteutetaan 2022 päivitetyn Laihian kunnan varhaiskasvatussuunnitelman mukaan, joka pohjautuu valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Tehtäväalueen tavoitteet määritellään sivistystoimen toimintastrategiassa (Hyvinvoivasta lapsesta osavaksi nuoreksi, 2019–2023): laadukas kasvatus ja opetus; innostava kasvu- ja oppimisympäristö; fyysinen ja psyykinen hyvinvointi.

Tavoitteet 2024

- Varhaiskasvatuspaikkojen riittävyys keväällä 2024
- Tukitoimien tehostaminen/varhainen puuttuminen
- Varhaiskasvatuksen kansallisen laadunarviointijärjestelmän (Valssi) käyttöönotto päiväkodeissa
- Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman suunnittelu, selvitys, käyttöönotto ja arviointi
- Kiusaamisen ehkäiseminen/positiivisen pedagogiikan vakiinnuttaminen arkeen
- Henkilöstötarpeen kartoitus keväällä ja syksyllä
- Henkilöstön jaksaminen haasteellisissa ryhmissä

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2024. Mittarina seuranta osavuositarkastuksissa.

- Hoitopaikkojen tarpeen aktiivinen ennakointi. *Vastuuhenkilö varhaiskasvatusjohtaja*
- Varhaiskasvatuksen erityisopettajien (kolme vakituista paikkaa) palkkaaminen. *Vastuuhenkilö varhaiskasvatusjohtaja*
- Varhaiskasvatuksessa resurssiopettaja käytössä hankkeen myötä 31.7.2024 saakka.
- Kiusaamisen vastaisen suunnitelman käyttöönotto koko varhaiskasvatuksessa jatkuu sekä positiivisen pedagogiikan omaksumista vahvistetaan. *Vastuuhenkilö varhaiskasvatusjohtaja*
- Kevään 2024 aikana tehdään suunnitelma henkilörakenteesta ja pyritään rekrytoimaan pätevää henkilöstöä tarpeen mukaan. *Vastuuhenkilö varhaiskasvatusjohtaja*

4000	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	602 520	512 700	445 500	445 500	-13,1 %	452 183	458 965
Kulut	-4 531 628	-4 596 111	-4 805 379	-4 805 379	4,6 %	-4 877 460	-4 950 622
Netto	-3 929 108	-4 083 411	-4 359 879	-4 359 879	6,8 %	-4 425 277	-4 491 656
Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	602 520	512 700	445 500	445 500	-13,1 %		
Kulut	-4 214 684	-4 254 899	-4 436 742	-4 436 742	4,3 %		
Netto	-3 612 164	-3 742 199	-3 991 242	-3 991 242	6,7 %		
Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	-316 944	-341 212	-368 637	-368 637	8,0 %		
Netto	-316 944	-341 212	-368 637	-368 637	8,0 %		

Tehtäväalue: 4100 Esiopetus

Tilivelvollinen viranhaltija: Varhaiskasvatuksen johtaja ja päiväkodin johtaja

Toiminta-ajatus

Kunta on velvollinen järjestämään esiopetusta alueellaan asuville lapsille oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna ja oppivelvollisuuden alkamisvuonna pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville lapsille. Esiopetus on perusopetuslain mukaista suunnitelmallista kasvatusta ja opetusta, jonka tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi tavoitteena on osana varhaiskasvatusta parantaa lasten oppimisedellytyksiä. Esiopetus ei ole koulua vaan oppimista leikin varjolla lapsen ehdoilla. Esiopetus on muuttunut velvoittavaksi 1.8.2015 alkaen. Opetus kestää 700 tuntia lukuvuodessa ja noudattaa perusopetuksen työpäiviä.

Tehtäväalueen tavoitteet määritellään sivistystoimen toimintastrategiassa (Hyvinvoivasta lapsesta osaavaksi nuoreksi, 2019–2023): laadukas kasvatusta ja opetusta; innostava kasvu- ja oppimisympäristö; fyysinen ja psyykinen hyvinvointi.

Tavoitteet 2024

- Esiopetukseen osallistuvien lasten päivähoiton järjestäminen siten, että koulukuljetusten tarve ja kustannukset pysyvät edelleen vähäisinä.
- Esiopetusyksiköiden määrän tarkastelu.
- Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen hallintomallin kehittäminen.

- Neuropsykiatristen lasten oikea-aikainen tukeminen sekä periaatteista ja käytänteistä sopiminen.
- Kolmiportaisen tuen kehittäminen ja yhtenäistäminen.
- Toiminnallisten oppimismenetelmien vakiinnuttaminen esiopetuksessa sekä lasten osallisuuden sekä aktiivisuuden tukeminen.
- Nivelvaihe perusopetukseen joustavaksi ja toimivaksi. Yhteistyö koulujen kanssa.
- Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman suunnittelu, selvitys, käyttöönotto ja arviointi.
- Kiusaamisen vastainen suunnitelma aktiiviseen käyttöön.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2024. Mittarina seuranta osavuosisikatsauksissa.

- Täydentävän varhaiskasvatuksen ja leikkitoiminnan järjestäminen esiopetusyksikön yhteydessä tarpeen mukaan. *Vastuhenkilö varhaiskasvatusjohtaja*
- Varhaiskasvatuksen erityisopettajan (1 vakituinen paikka) palkkaaminen. *Vastuhenkilö varhaiskasvatusjohtaja*
- Henkilökunnan kouluttaminen, ohjaus ja tuen antaminen. *Vastuhenkilö varhaiskasvatusjohtaja*
- Mahdollinen esiopetusyksikön/yksiköiden lakkauttaminen

4100	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	27 809	0	0	0		0	0
Kulut	-741 694	-715 628	-640 123	-640 123	-10,6 %	-649 725	-659 471
Netto	-713 885	-715 628	-640 123	-640 123	-10,6 %	-649 725	-659 471
Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	27 809	0	0	0			
Kulut	-653 995	-611 485	-493 410	-493 410	-19,3 %		
Netto	-626 186	-611 485	-493 410	-493 410	-19,3 %		
Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	-87 698	-104 143	-146 713	-146 713	40,9 %		
Netto	-87 698	-104 143	-146 713	-146 713	40,9 %		

Tehtäväalue:**4200 Perusopetus**

Kustannuspaikat:

Koulutoimen hallinto, Hulmin, Isonkylän, Kirkonkylän, Rauhalan, Kylänpään ja Perälän yksiköt, pienluokat 1–6 yhteensä neljä, pienluokka 1–9, pienluokat 7–9 yhteensä kolme, JOPO-luokka, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta, yläkoulu.

Tilivelvollinen viranhaltija:

Kevätlukukausi: Sivistysjohtaja, johtava rehtori, virka-apulaisrehtorit
 Syyslukukaudesta alkaen: Sivistysjohtaja, opetuspäällikkö, rehtorit, koulunjohtajat

Toiminta-ajatus

Järjestää perusopetuslain mukaisesti opetusta oppivelvollisuusikäisille (vuosiluokat 1–9).

Laihian kunta on päättänyt järjestää perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa kunnassa toimivien koulujen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta 17 §:n 2 momentissa tarkoitetuille oppilaille. Vuoden 2024 aikana pyritään vahvistamaan toimintaa ap/ip-koordinaattorilla.

Lukuvuoden 2024–2025 alkaessa yhtenäiskoulujärjestelmä on purkautunut ja kaikki yksiköt aloittavat itsenäisinä kouluina. Uutena viranhaltijana aloittaa opetuspäällikkö. Yläkoululle ja kirkonkylän koululle rekrytoidaan virkarehtori. Muihin alakouluihin valitaan toiminnasta vastaava koulunjohtaja (rehtori).

Tavoitteet 2024

- Koulujen itsenäisen toiminnan aloittaminen yhtenäiskoulujärjestelmän purkautumisen jälkeen
- Yhteistyön kehittäminen sekä oppilashuollon palveluiden vahvistaminen Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa
- Erilliskoulumallin kehittäminen ja henkilökunnan kouluttaminen sekä tiimityön kehittäminen
- Oppilaan ohjauksen vahvistaminen ja kehittäminen
- Erityisopetuksen konsultaation kehittäminen
- Opetushallituksen hankkeisiin osallistuminen; harrastustoiminnan tuominen koulupäivän yhteyteen
- Liikuntaluokkapedagogiikan kehittäminen
- Edistetään opiskelijan psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia
- Kouluakatemian toiminnan kehittäminen
- Yrittäjyyskasvatuksen kehittäminen
- Ap/ip-koordinaattorin toiminnan aloittaminen
- Leasing auton hankinta sivistystoimen vahtimestarin käyttöön
- Koulujen henkilöstömäärän tarkastelu pidemmällä aikavälillä

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2024. Mittarina seuranta osavuosikatsauksissa.

- Uusien viranhaltijoiden rekrytointi ja koulunjohtajien valinta
- Yhteistyöverkoston toiminnan ylläpitäminen hyvinvointialueelle. *Vastuuhenkilö sivistysjohtaja*
- Erityisesti rehtoreiden ja koulunjohtajien kouluttaminen erilliskoulumallissa. Tarvittavien tiimien perustaminen. *Vastuuhenkilö johtava rehtori / opetuspäällikkö*
- Oppilaanohjauksen tuntimäärän lisääminen. *Vastuuhenkilö sivistysjohtaja*
- Jatketaan erityisopettajien konsultaatiotunteja
- Haetaan OPH:n kärkihankkeiden kehittämistä rahoitusta. *Vastuuhenkilö johtava rehtori / opetuspäällikkö*
- Haetaan OKM:n, OPH:n ja AVIn hankkeiden rahoitusta. *Vastuuhenkilö johtava rehtori / opetuspäällikkö*
- Harrastustoiminnan kehittäminen Suomen malli -hankkeen avulla. *Vastuuhenkilö johtava rehtori / opetuspäällikkö*

- Liikuntaluokkien yhteistyöverkoston kehittäminen ja vakiinnuttaminen. *Vastuhenkilö johtava rehtori / yläkoulun rehtori*
- Opiskeluhuollon suunnitelman toteuttaminen yhdessä hyvinvointialueen kanssa. *Vastuhenkilö sivistysjohtaja / opetuspäällikkö*
- Mahdollistetaan kouluakatemiaan osallistuminen myös lukion opiskelijoille ja kehitetään seurayhteistyötä. *Vastuhenkilö sivistysjohtaja / opetuspäällikkö*
- Yrityskylätoiminnan jatkaminen 6lk. + 9lk. Nuori yrittäjyys -ohjelman toteuttaminen. *Vastuhenkilö johtava rehtori / opetuspäällikkö / yläkoulun rehtori*
- Valitaan ap/ip-ohjaajien keskuudesta tai rekrytoidaan koordinaattori, joka vastaa mm. työvuoro-suunnittelusta, sijaisjärjestelyistä, Daisy-hallinnasta
- Kilpailutetaan autoleasing palvelu. *Vastuhenkilö sivistysjohtaja*
- Tarkastellaan henkilöstömäärän tarvetta oppilasmäärien laskiessa. *Vastuhenkilö sivistysjohtaja / opetuspäällikkö*

4200	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	432 435	238 100	275 000	275 000	15,5 %	279 125	283 312
Kulut	-9 802 491	-10 128 728	-10 552 496	-10 564 396	4,3 %	-10 710 783	-10 871 445
Netto	-9 370 056	-9 890 628	-10 277 496	-10 289 396	4,0 %	-10 431 658	-10 588 133
Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	423 823	238 100	275 000	275 000	15,5 %		
Kulut	-8 024 659	-8 251 105	-8 538 465	-8 550 265	3,6 %		
Netto	-7 600 836	-8 013 005	-8 263 465	-8 275 265	3,3 %		
Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	-316 944	-341 212	-368 637	-368 637	8,0 %		
Netto	-316 944	-341 212	-368 637	-368 637	8,0 %		

Tehtäväalue: 4300 Toisen asteen koulutus

Kustannuspaikat: Lukio

Tilivelvollinen viranhaltija: Lukion rehtori ja sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Laihian lukio antaa lukiolain (21.8.1998/629) mukaista opetusta. Laihian lukio toimii tasokkaana yleislukiona, joka mahdollistaa jatko-opinnot yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin ja muihin kolmannen asteen oppilaitoksiin. Lukio on kurssimuotoinen ja luokaton joustavuutta ja ajankohtaisuutta korostaen. Toiminta määräytyy lukiolain ja -asetuksen mukaisena, lukuvuosittain sivistyslautakunnan hyväksymän työ- ja toimintasuunnitelman mukaan.

Tavoitteet 2024

- Lukio antaa hyvät valmiudet ylioppilastutkinnon suorittamiseen ja jatko-opintoihin.
- Kansainvälisyysosaamisen opetusta kehitetään ja vahvistetaan.
- Talousosaamisen opetusta kehitetään ja vahvistetaan
- Lukio kehittää yliopisto- ja korkeakoulu yhteistyötä ja työelämään tutustumista. Yhteistyökurseja

tarjotaan Vaasan yliopiston kanssa. Työelämään tutustumisesta järjestetään mm. yrittäjävierailuja. Tavoitteena on sujuvampi siirtyminen korkeakouluopintoihin ja työelämään.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2024. Mittarina seuranta osavuosisikauksissa.

- Kattava ja monipuolinen opetustarjonta lukiolaisten käytössä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan laajemmin kuin mitä lukiolaki edellyttää. *Vastuhenkilö lukion rehtori*
- Uusia EU:n tukemia kansainvälisyystoimintoja käynnistetään mahdollisuuksien mukaan. Lukion kv-tiimi järjestää kansainvälisyysosaamisen teemapäiviä. Mahdollista suorittaa kansainvälisyysosaamisen opintokokonaisuus. *Vastuhenkilö lukion rehtori*
- Talousosaamisen tiimi järjestää talousosaamisen teemapäiviä. Talousosaamisen opintokokonaisuus mahdollista suorittaa. *Vastuhenkilö lukion rehtori.*
- Vaasan yliopiston tutustumiskursseja tarjotaan lukion opiskelijoille. Tutustumiskäyntejä tehdään yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin. Lukiossa vierailee jatkokoulutuspaikkojen edustajia esitelmöimässä. Työelämän asiantuntijoita vierailee koulussa. *Vastuhenkilö lukion rehtori*

4300	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	31 153	10 000	10 000	10 000	0,0 %	10 150	10 302
Kulut	-1 113 893	-1 178 935	-1 093 500	-1 093 500	-7,2 %	-1 109 903	-1 126 551
Netto	-1 082 740	-1 168 935	-1 083 500	-1 083 500	-7,3 %	-1 099 753	-1 116 249
Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	31 153	10 000	10 000	10 000	0,0 %		
Kulut	-972 125	-1 026 782	-921 450	-921 450	-10,3 %		
Netto	-940 972	-1 016 782	-911 450	-911 450	-10,4 %		
Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	141 769	-152 153	-172 050	-172 050	13,1 %		
Netto	141 769	-152 153	-172 050	-172 050	13,1 %		

Tehtäväalue: 4400 Aikuiskoulutus

Tilivelvollinen viranhaltija: Kansalaisopisto Alman rehtori, Kuula-opiston rehtori ja sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Kansalaisopisto Alma ja Kuula-opisto tarjoavat vapaan sivistystyön palveluja Laihian asukkaille. Opistojen kursseille voi kuitenkin ilmoittautua yli kuntarajojen. Laihian kunta ostaa taiteen perusopetuksen musiikin (instrumentit) sekä tanssin opetuksen osalta Vaasan kaupungin Kuula-opistolta. Vaasan kaupunki on vahvistanut musiikin opetuksen opetussuunnitelman, jota noudatetaan Laihian sivutoimipisteessä.

Tavoitteet 2024

- Monipuolisuus ja taloudellisuus
- Kurssien sisällöt vastaavat kysyntää

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2024

- Hyvä yhteistyö toiminnassa

- Tarkoituksenmukaiset toimitilat
- Uusien kurssien suunnittelu kuntalaisia kuullen ja osallistaen

4400	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0		0	0
Kulut	-214 660	-227 350	-227 650	-227 650	0,1 %	-231 065	-234 531
Netto	-214 660	-227 350	-227 650	-227 650	0,1 %	-231 065	-234 531
Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	-201 260	-227 350	-227 650	-227 650	0,1 %		
Netto	-201 260	-227 350	-227 650	-227 650	0,1 %		
Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	-13 400	0	0	0			
Netto	-13 400	0	0	0			

SIVISTYSLAUTAKUNNAN INVESTOINNIT

SIVISTYSLAUTAKUNNAN ESITYS

INVESTOINTI	Kustannusarvio	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Koulujen kalusto-hankinnat	32 450 €	32 450 €		

KUNNANJOHTAJAN ESITYS

	TA 2024	TS 2025	TS 2026	Kommentti
Koulujen kalusto-hankinnat	32 450 €			

	TA 2024	TS 2025	TS 2026
INVESTOINNIT YH-TEENSÄ:	32 450 €		

3.7 TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tehtäväalueet: Tekninen toimi, tilahallinta, liikennealueet, yleiset alueet, jätehuolto, liikenneolot, vesihuoltolaitos, rakennus- ja ympäristötoimi

Esittelijä: Tekninen johtaja

Toiminta-ajatus

Tuotetaan kiinteistöihin, liikennealueisiin, yleisiin alueisiin, jätehuoltoon ja vesihuoltolaitokseen liittyviä palveluja kuntalaisille mahdollisimman kustannustehokkaasti ja laadukkaasti.

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 03.10.2022, § 48, kunnan uuden strategian, jonka mukaisesti kunnan keskeiset arvot ovat yhteisöllisyys, turvallisuus ja vastuullisuus. Teknisen lautakunnan tulee pohtia, miten kyseiset arvot näytettyvät hallintokunnan toiminnassa.

Tekninen lautakunta pyrkii kehittämään toimintaansa kunnan uuden strategian mukaisesti siten, että Laihiasta tulee mielikuva asukas-, perhe- ja yrittäjäystävällisestä kunnasta. Osaavan, rohkean ja innovatiivisen toimintatavan tuominen infran hoitoon ja kehittämiseen huomioiden kunnan taloudellisten resurssien puitteet.

	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	5 487 105	5 199 219	5 561 903	5 561 903	7,0 %	5 645 332	5 730 012
Kulut	-5 824 394	-5 523 863	-5 555 448	-5 555 448	0,6 %	-5 638 780	-5 723 361
Netto	-337 289	-324 644	6 455	6 455	-102,0 %	6 552	6 650
Ulkoinen							
	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	2 523 573	1 974 100	2 064 412	2 064 412	4,6 %		
Kulut	-5 757 641	-5 393 066	-5 465 310	-5 465 310	1,3 %		
Netto	-3 234 068	-3 418 966	-3 400 898	-3 400 898	-0,5 %		
Sisäinen							
	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	2 963 532	3 225 119	3 497 491	3 497 491	8,4 %		
Kulut	-66 753	-130 797	-90 138	-90 138	-31,1 %		
Netto	2 896 779	3 094 322	3 407 353	3 407 353	10,1 %		

Tehtäväalue: 5100 Tekninen toimi

Tilivelvollinen viranhaltija: Tekninen johtaja

Toiminta-ajatus

Tavoitteena on tarjota osaavalla, rohkealla ja innovatiivisella toimintatavalla mahdollisimman laadukasta ja kustannustehokasta palvelua kuntalaisille sekä kunnan eri toimialoille. Lisäksi yhtenä päätavoitteena on tasapainoisen talouden ylläpitäminen.

Tehtävänä on päätöksentekoon liittyvien asioiden valmistelu, toiminnan johtaminen, kesäpestin järjestäminen sekä suunnittelu, rakennuttaminen ja rakentaminen. Pienemmät hankkeet suunnitellaan ja rakennetaan omana työnä. Pääosa suunnittelusta ja rakentamisesta ostetaan.

Toimintaympäristön muutokset suunnittelukaudelle 2023–2025

Kiinteistöhoito siirtyi vuoden 2023 alusta uuteen perustettuun yhtiöön Laihian Tilapalvelu Oy:n. Tekniseltä osastolta siirtyi 5 henkilöä uuteen yhtiöön. Kiinteistöpäällikön tehtävät siirtyivät Tilapalvelun kiinteistöpäällikölle.

Liikunta-alueiden hoito ja investointien toteuttaminen siirtyy myös vuoden 2023 alusta teknisen lautakunnan alaisuuteen. Tapahtuneiden muutosten jälkeen on vuodet 2023–2024 ns. tehtävien ja toimintamallien sisäänajoa, jona aikana kehitetään ja selkeytetään toimintaa erityisesti näiltä osin toimintaa.

Tavoitteet 2024

- Energiansäästö kohteiden ja toimenpiteiden innovatiivinen kehittäminen.
- Viestinnän kehittäminen
- Kunnan saavutettavuuden parantaminen
- Nopea, rohkea ja innovatiivinen toimintatapa sidosryhmien yhteistyössä
- Yhteistyön kehittäminen alueen yritysten kanssa teknisen toimen alaisissa kohteissa.
- Turvallisuuden parantaminen turvallisuuskyselyn pohjalta

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2024. Mittarina seuranta osavuosikatsauksissa.

- Kehitetään yhteistyötä eri hallintokuntien, kuntakonsernin sisällä sekä kolmannen sektorin kanssa. *Vastuhenkilö tekninen johtaja*
- Lisätään ennakkoviestintää teknisen osaston toimista. *Vastuhenkilöinä tekninen johtaja ja osaston esihenkilöt*
- Toimitaan aktiivisesti kunnan alueen suurien liikennehankkeiden ohjausryhmissä kunnan tahtotilan huomioimiseksi. *Vastuhenkilö tekninen johtaja*
- Turvallisuuskyselyn toteuttaminen ja turvallisuussuunnitelman päivittäminen yhteistyössä muiden hallintokuntien ja konserniyhtiöiden kanssa. *Vastuhenkilö tekninen johtaja*

5100	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	3 957	4 000	0	0	-100,0 %	0	0
Kulut	-271 734	-313 432	-332 816	-332 816	6,2 %	-337 808	-342 875
Netto	-267 777	-309 432	-332 816	-332 816	7,6 %	-337 808	-342 875
Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	3 957	4 000	0	0	-100,0 %		
Kulut	-255 554	-297 021	-291 600	-291 600	-1,8 %		
Netto	-251 597	-293 021	-291 600	-291 600	-0,5 %		
Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	-16 180	-16 411	-41 216	-41 216	151,1 %		
Netto	-16 180	-16 411	-41 216	-41 216	151,1 %		

Tehtäväalue: 5200 Tilahallinta

Tilivelvollinen viranhaltija: Tekninen johtaja

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Tavoitteena on tarjota mahdollisimman laadukasta ja kustannustehokasta palvelua kunnan eri kiinteistöjen käyttäjille yhteistyössä Laihian Tilapalveluiden kanssa. Ylläpidetään kiinteistöjä kustannustehokkaasti ja tarjoten käyttäjille mahdollisimman terveelliset ja viihtyisät työskentelyolosuhteet ennakoiden korjaustarpeet.

Tavoitteet 2024

- Käyttäjillä terveelliset olosuhteet.
- Kustannusten hallinta ja energiansäästön toteutuksen kehittäminen
- Toiminnan palvelurakenteen kehittäminen käyttäjien tarpeiden mukaisiksi.
- Koulujen ja niiden ympäristöjen kokonaisturvallisuuden kehittäminen

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2023. Mittarina seuranta osavuositarkastuksissa.

- Aktiivinen, nopea ja osaava toiminta yhdessä Laihian Tilapalvelu Oy:n kanssa. Vastuhenkilöt *kiinteistöhoitoon ja työllisyyden yhdyshenkilö sekä tekninen johtaja*
- Energiakulutuksen systemaattinen seuranta ja muutoksiin reagointi. Vastuhenkilö *kiinteistöhoitoon ja työllisyyden yhdyshenkilö*
- Hallintokuntien välisen yhteistyön kehittäminen. Vastuhenkilöt *kiinteistöhoitoon ja työllisyyden yhdyshenkilö ja tekninen johtaja*
- Kunnan kiinteistöjen valvonnan tehostaminen valvontakameroiden, liikennemerkein ja tiedottamisen keinoin yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa. Vastuhenkilö *tekninen johtaja*

5200	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	3 792 135	3 885 059	4 258 203	4 258 203	9,6 %	4 322 076	4 386 907
Kulut	-2 729 806	-2 701 169	-2 654 810	-2 654 810	-1,7 %	-2 694 632	-2 735 052
Netto	1 062 329	1 183 890	1 603 393	1 603 393	35,4 %	1 627 444	1 651 856
Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	839 433	716 600	760 712	760 712	6,2 %		
Kulut	-2 711 000	-2 627 272	-2 654 810	-2 654 810	1,0 %		
Netto	-1 871 567	-1 910 672	-1 894 098	-1 894 098	-0,9 %		
Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	2 952 703	3 168 459	3 497 491	3 497 491	10,4 %		
Kulut	-18 806	-73 897	0	0	-100,0 %		
Netto	2 933 897	3 094 562	3 497 491	3 497 491	13,0 %		

Tehtäväalue: 5300 Liikennealueet

Kustannuspaikat: Kadut, kevyen liikenteen väylät, valaistus ja yksityistiet

Tilivelvollinen viranhaltija: Katuinsinööri

Toiminta-ajatus

Ylläpidetään liikenneväylät hyväksytyjen laatutavoitteiden mukaisesti ja kustannustehokkaasti. Tarjotaan käyttäjille turvalliset liikkumisolosuhteet.

Tavoitteet 2024

- Kunnan eri osa-alueiden saavutettavuuden kehittäminen yksityisteiden hoidon ja kunnostuksen avulla. Siltojen kuntokartoitus ja rekisteri saattaa ajan tasalle.
- Kaava-alueiden julkikuvan ja saavutettavuuden kehittäminen katuverkoston kuntoa parantamalla.
- Osaava, nopea, rohkea ja innovatiivinen toimintatapa energiansäästötoimenpiteissä.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2024. Mittarina seuranta osavuositarkastuksissa.

- Yksitysteiden hoidon ja siltojen kunnostuksien kartoitus erilaisten rahoitusmallien hyödyntäminen. *Vastuhenkilö katuinsinööri*
- Katuverkostojen peruskorjauksen PTS:n jatkuva päivittäminen ja ajan tasalla pitäminen. *Vastuhenkilö katuinsinööri*
- Tuodaan uusia teknisiä innovaatioita ja toimintatapoja katuvalaistuksen hallintaan, pääsulakkeiden kokojen tarkistus. *Vastuhenkilö katuinsinööri*

5300	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	13 898	1 000	1 000	1 000	0,0 %	1 015	1 030
Kulut	-667 125	-758 315	-759 735	-759 735	0,2 %	-771 131	-782 698
Netto	-653 227	-757 315	-758 735	-758 735	0,2 %	-770 116	-781 668

Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	3 901	1 000	1 000	1 000	0,0 %		
Kulut	-654 325	-748 387	-748 050	-748 050	0,0 %		
Netto	-650 424	-747 387	-747 050	-747 050	0,0 %		

Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	9 998	0	0	0			
Kulut	-12 799	-9 928	-11 685	-11 685	17,7 %		
Netto	-2 801	-9 928	-11 685	-11 685	17,7 %		

Tehtäväalue: 5400 Yleiset alueet

Kustannuspaikat: Puistot

Tilivelvollinen viranhaltija: Maanmittausinsinööri

Toiminta-ajatus

Kunnan yleisten alueiden hoito, ylläpito ja kehittäminen tarjoten kuntalaisille viihtyisän ympäristön virkistyttyä sekä lisäksi positiivista kuntakuvaa. Yleiset alueet sisältävät jatkossa myös liikunta- ja leikkikenttä-alueet.

Tavoitteet 2024

- Asuinalueiden ja liikekeskustan viihtyisyyden parantaminen puistoalueiden siistillä yleisilmeellä.
- Virkistysalueiden kehittäminen kuntalaisten mielipiteet huomioiden.
- Liikunta-alueiden hoidon kehittäminen.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2024. Mittarina seuranta osavuositarkastuksissa.

- Puistoalueiden kunnostustoimenpiteitä budjetin sallimissa rajoissa, sekä yleisten alueiden ylläpito. *Vastuuhenkilö maanmittausinsinööri*
- Yhteistyön lisääminen alan yritysten kanssa yleisten alueiden hoidon- ja kehittämisen osalta. *Vastuuhenkilö maanmittausinsinööri*
- Lisätään yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa liikuntapaikkojen sekä leikkikenttien hoidossa ja niiden kehittämisessä. *Vastuuhenkilö katuinsinööri*

5400	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	4 725	1 500	0	0	-100,0 %	0	0
Kulut	-52 701	-232 874	-238 315	-238 315	2,3 %	-241 890	-245 518
Netto	-47 976	-231 374	-238 315	-238 315	3,0 %	-241 890	-245 518
Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	4 725	1 500	0	0	-100,0 %		
Kulut	-48 003	-226 563	-231 700	-231 700	2,3 %		
Netto	-43 278	-225 063	-231 700	-231 700	2,9 %		
Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	-4 698	-6 311	-6 615	-6 615	4,8 %		
Netto	-4 698	-6 311	-6 615	-6 615	4,8 %		

Tehtäväalue: 5500 Jätehuolto

Kustannuspaikat: Jätehuolto

Tilivelvollinen viranhaltija: Katuinsinööri

Toiminta-ajatus

Jätehuollon taksat pidetään kuntalaisille kilpailukykyisinä. Opastetaan kuntalaisia lisäämään kierrätystä sekä kaatopaikalle menevän jätteen määrää minimoidaan.

Palveluita tehostetaan tehostaminen kustannustehokkaaksi. Vuonna 2020 voimaan tulleen jätelain mukaisesti jätehuolto tulee kattamaan toiminnastaan syntyvät kustannukset.

Tavoitteet 2024

- Hyötykäyttöaseman lajittelun jatkuva tehostaminen.
- Jätehuollon kustannusten minimointi.
- Toiminta uuden jätelain vaatimusten mukaiseksi.
- Palveluntuottajien kanssa kirjalliset sopimukset.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2024. Mittarina seuranta osavuositarkastuksissa.

- Henkilökunnan koulutukset ja tiedottaminen huolellisesta lajittelusta, lajitteluohjeiden tarvittava päivitys. *Vastuhenkilö katuinsinööri*
- Jätehuoltomääräysten päivittäminen uuden jätelain vaatimusten mukaiseksi. *Vastuhenkilöt katuinsinööri ja tekninen johtaja*
- Jätehuollon kustannusten seuranta. *Vastuhenkilö katuinsinööri*
- Jätehuollon järjestämisen saattamiseksi uuden jätelain vaatimusten mukaiseksi.

5500	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	127 357	101 000	128 000	128 000	26,7 %	129 920	131 869
Kulut	-239 007	-273 038	-203 350	-203 350	-25,5 %	-206 400	-209 496
Netto	-111 650	-172 038	-75 350	-75 350	-56,2 %	-76 480	-77 627
Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	127 244	101 000	128 000	128 000	26,7 %		
Kulut	-238 207	-273 038	-203 350	-203 350	-25,5 %		
Netto	-110 963	-172 038	-75 350	-75 350	-56,2 %		
Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	113	0	0	0			
Kulut	-800	0	0	0			
Netto	-687	0	0	0			

Tehtäväalue: 5600 Vesihuoltolaitos

Kustannuspaikat: Vesilaitos ja viemärlaitos

Tilivelvollinen viranhaltija: Vesihuoltoinsinööri

Toiminta-ajatus

Huolehtii vesi- ja viemäriverkostojen, jätevesipuhdistamon, Tyllijoen vesilaitoksen ja jätevesipumppaamoiden toiminnasta, kunnossapidosta ja rakentamisesta mahdollisimman kustannustehokkaasti turvaten hyvänlaatuisen juomaveden ja ympäristön vähäisen kuormituksen.

Tavoitteet 2024

- Puhdistamo toimii ympäristöluvan mukaisesti.
- Puhdistamon puhdistusprosessi tehostuu.
- Hulevesien päätymistä jätevesiviemäriverkoston vähennetään.
- Vesijohtoverkoston vuotojen pitäminen vähintään nykyisellä tasolla.
- Vesikatkoista ja muista häiriöistä tiedotetaan ennakkoidusti, kun mahdollista tai viipymättä.
- Himaniittiputkia saneerataan sujuttamalla.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2024. Mittarina seuranta osavuositarkastuksissa.

- Puhdistamon prosessia optimoidaan. Hanke käynnissä. *Vastuhenkilö vesihuoltoinsinööri*
- Puhdistamolla havaitut epäkohdat ja puutteet korjataan välittömästi. *Vastuhenkilö vesihuoltoinsinööri*

- Puhdistamalla tarpeelliset hankinnat/parannukset tehdään viipymättä. *Vastuuhenkilö vesihuoltoinsinööri*
- Toteutetaan viemäriinjojen, kaivojen ja pumppaamoiden saneerausta priorisoimalla ja määrärahojen puitteissa. *Vastuuhenkilö vesihuoltoinsinööri*
- Aktiivinen seuranta vuotovesien (VJ ja JV) löytämiseksi. *Vastuuhenkilö vesihuoltoinsinööri*
- Tekstiviestipalvelun käyttö matalalla kynnyksellä. *Vastuuhenkilö vesihuoltoinsinööri*
- Kadunparannusurakoiden yhteydessä saneerataan kustannustehokkaasti vesihuoltoverkkoa. *Vastuuhenkilö vesihuoltoinsinööri*

5600	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	1 188 101	1 160 660	1 134 000	1 134 000	-2,3 %	1 151 010	1 168 275
Kulut	-883 975	-803 718	-902 382	-902 382	12,3 %	-915 918	-929 656
Netto	304 126	356 942	231 618	231 618	-35,1 %	235 092	238 619
Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	1 187 522	1 104 000	1 134 000	1 134 000	2,7 %		
Kulut	-883 396	-791 563	-888 400	-888 400	12,2 %		
Netto	304 126	312 437	245 600	245 600	-21,4 %		
Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	579	56 660	0	0	-100,0 %		
Kulut	-579	-12 155	-13 982	-13 982	15,0 %		
Netto	0	44 505	-13 982	-13 982	-131,4 %		

Tehtäväalue: 5700 Liikenneolot

Tilivelvollinen viranhaltija: Tekninen johtaja

Toiminta-ajatus

Osallistutaan joukkoliikenteen seudulliseen kehitystyöhön tukemalla laihialaisten työ- ja opiskelumatkustamista.

Eri matkaketjujen yhteen sovittaminen.

Tavoitteet 2024

- Kehittää yhteistyössä ELY-keskuksen ja alueen kuntien kanssa alueellista työmatkaliikennettä.
- Kehittää liityntäpysäköintiä ja kevyen liikenteen pysäköintiä.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2024. Mittarina seuranta osavuosikatsauksissa.

- Erilaisten hanketukien hakemista tehostetaan. *Vastuuhenkilö tekninen johtaja*
- Osallistutaan Vaasan ja Kyrönmaan liikennetyöryhmään sekä Pohjanmaan henkilöliikennetyöryhmään. *Vastuuhenkilö tekninen johtaja*

5700	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0		0	0
Kulut	-35 264	-60 000	-60 000	-60 000	0,0 %	-60 900	-61 814
Netto	-35 264	-60 000	-60 000	-60 000	0,0 %	-60 900	-61 814

Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	-35 264	-60 000	-60 000	-60 000	0,0 %		
Netto	-35 264	-60 000	-60 000	-60 000	0,0 %		

Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	0	0	0	0			
Netto	0	0	0	0			

Tehtäväalue: 5900 Rakennusvalvonta- ja ympäristötoimi

Kustannuspaikat: Rakennusvalvonta, ympäristötoimi, mittaukset ja kaavoitus

Esittelijä: Rakennustarkastaja

Toiminta-ajatus

Tuotetaan rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen viranomaispalvelut sekä palvelut elinympäristön kehittämiseen, kartoitus- ja mittaustehtäviin, kiinteistön muodostamiseen ja maa-aineslupien valmisteluun mahdollisimman kustannustehokkaasti ja laadukkaasti.

Tavoitteet 2024

- Rakennusvalvonnan siirtyminen sähköiseen asiointipalveluun
- Lupaprosessien kehittäminen entistä asukas- ja yrittäjäystävällisemmäksi.
- Kaavoituksessa ketterien ja innovatiivisten toimintatapojen kehittäminen yhdessä kuntalaisten, yritysten ja päättäjien kanssa.
- Vihreän siirtymän hankkeiden mahdollistaminen kaavoituksen keinoin.

5900	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	356 931	46 000	40 700	40 700	-11,5 %	41 311	41 930
Kulut	-304 766	-381 317	-404 040	-404 040	6,0 %	-410 101	-416 252
Netto	52 165	-335 317	-363 340	-363 340	8,4 %	-368 790	-374 322

Ulkoinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	356 791	46 000	40 700	40 700	-11,5 %		
Kulut	-291 876	-369 222	-387 400	-387 400	4,9 %		
Netto	64 915	-323 222	-346 700	-346 700	7,3 %		

Sisäinen	TP 2022	TA 2023	LTK 2024	TA 2024	M-%	TS 2025	TS 2026
Tuotot	140	0	0	0			
Kulut	-12 891	-12 095	-16 640	-16 640	37,6 %		
Netto	-12 751	-12 095	-16 640	-16 640	37,6 %		

TEKNISEN LAUTAKUNNAN INVESTOINNIT

TEKNISEN LAUTAKUNNAN ESITYS (erillinen kohdeliite)

INVESTOINTI	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Kunnallistekniikka	1 437 000 €	5 645 000 €	740 000 €
Talonrakennus	538 000 €	347 500 €	172 500 €

KUNNANJOHTAJAN ESITYS

Teknisen lautakunnan esitykseen kunnallistekniikan osalta on tehty seuraavat muutokset:

Katujen rakentaminen

- Långominnentien investointi on siirretty TS 2025:ltä TS-vuodelle 2027 (1 200 000 €).
- Jaskarintien perusparannus ja KV-väylä siirretty TA 2024:tä TS 2026:lle (140 000 €).
- Vaalilan alue (Mäntymäki), II vaiheet siirretty TS 2025:lta TS 2027:lle (450 000 €).
- Rudontien jk+pp -tie, n. 2,3 km on siirretty TA 2024:lta ja TS 2025:lta TS 2025:lle ja TS 2026:lle (640 000 €)
- Hulmin alueen investointia on aikaistettu TS 2025:lta TA 2024:lle (90 000 €)

Vesilaitoksen rakentamiskohteet

- Jaskarintien vesijohdon uusiminen siirretty TA 2024:lta TS 2026:lle (20 000 €)
- Hulmin alueen investointia on aikaistettu TS 2025:lta TA 2024:lle (10 000 €)

Viemärlaitoksen rakentamiskohteet

- Jaskarintien viemäriin uusiminen on siirretty TA 2024:lta TS 2026:lle (10 000 €)
- Vaalilan alue (Mäntymäki) II vaihe on siirretty TS 2025:lta TS 2027:lle (150 000 €)
- Hulmin alueen investointia on aikaistettu TS 2025:lta TA 2024:lle (10 000 €)

	TA 2024	TS 2025	TS 2026	Kommentti
Kunnallistekniikka	1 357 000 €	3 035 000 €	1 530 000 €	Kunnallistekniikan investointeja siirretty TS-vuodelle 2027
Talonrakennus	538 000 €	347 500 €	172 500 €	

	TA 2024	TS 2025	TS 2026
INVESTOINNIT YHTEENSÄ:	1 895 000 €	3 382 500 €	1 702 500 €

4 HENKILÖSTÖ

5 TULOSLASKELMA

TULOSLASKELMA (ULKOI- NEN)	TP 2022	TA 2023	TA 2024	MUU- TOS% TA2023- >TA2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT	4 694 711	3 164 000	3 808 800	20,4	3 866 000	3 924 000
TOIMINTAKULUT	-56 526 491	-23 993 000	-25 458 800	6,1	-25 841 000	-26 229 000
TOIMINTAKATE	-51 831 780	-20 829 000	-21 650 000	3,9	-21 975 000	-22 305 000
VEROTULOT	34 618 665	18 150 000	19 000 000	4,7	19 800 000	20 700 000
VALTIONOSUUDET	19 482 513	5 745 000	4 513 400	-21,4	4 880 000	5 100 000
RAHOITUTUOTOT JA KULUT	-733	-188 000	-698 400	271,5	-750 000	-750 000
VUOSIKATE	2 268 655	2 878 000	815 000	-71,7	1 955 000	2 745 000
Poistot käyttöomaisuudesta	-2 165 638	-2 200 000	-2 150 000	-2,5	-2 150 000	-2 150 000
Arvonalentumiset			-1 100 000			
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 679 881	678 000	-2 435 000	-459,1	-195 000	595 000

6 RAHOITUSLASKELMA

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Varsinainen toiminta ja investoinnit					
TULORAHOITUS					
Vuosikate	2 268 665	2 878 000	815 000	1 955 000	2 745 000
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjaukset	-7 568	0	0	0	0
INVESTOINNIT					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-2 429 524	-3 726 500	-2 127 450	-3 622 500	-2 077 500
Rahoitusosuudet inv.menoihin	111 639	160 000	50 000	50 000	50 000
Käyttöomaisuuden myyntitulot	14 341,90	0	0	0	0
VARS. TOIMINTA JA INVESTOINNIT	-42 445	-698 500	-1 262 450	-1 617 500	717 500
Rahoitustoiminta					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
Antolainasaamisten lisäys	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennys	98 538	68 000	98 000	98 000	98 000
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	3 300 000	7 600 000	4 500 000	3 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 909 997	-2 800 000	-2 530 000	-3 000 000	-3 800 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 500 000	0	-4 000 000		
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	559 748	0	0	0	0
RAHOITUSTOIMINTA	248 289	568 000	1 168 000	1 598 000	-702 000
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	205 844	-130 500	94 450	-19 500	13 500

7 INVESTOINTIOSA

KUNNANHALLITUS

	2024	2025	2026
Kunnanhallitus yhteensä			
Tulot	50 000 €	50 000 €	50 000 €
Menot	-170 000 €	-150 000 €	-150 000 €
Netto	-120 000 €	-100 000 €	-100 000 €

SIVISTYSLAUTAKUNTA

	2024	2025	2026
Sivistyslautakunta yhteensä			
Tulot	0	0	0
Menot	-32 450 €	0	0
Netto	-32 450 €	0	0

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

	2024	2025	2026
Hyvinvointilautakunta yhteensä			
Tulot	0	0	0
Menot	-30 000 €	0	-50 000 €
Netto	-30 000 €	0	-50 000 €

TEKNINEN LAUTAKUNTA

	2024	2025	2026
Tekninen lautakunta yhteensä			
Tulot	0	0	0
Menot	-1 895 000 €	-3 472 500 €	-1 877 500 €
Netto	-1 895 000 €	-3 472 500 €	-1 877 500 €

INVESTOINNIT YHTEENSÄ

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	2024	2025	2026
Tulot	50 000 €	50 000 €	50 000 €
Menot	-2 127 450 €	-3 622 500 €	-2 077 500 €
Netto	-2 077 450 €	-3 572 500 €	-2 027 500 €

8 LIITTEET

KUNNALLISTEKNIikka

Katujen rakentaminen			
	Kunnanjohtajan esitys		
INVESTOINTI	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Edellisvuonna rakennettujen viimeistely	0 €	10 000 €	10 000 €
Vanhojen kaava-alueiden täyd.rak.	0 €	10 000 €	10 000 €
Långominnentie	0 €	0 €	0 €
Vallinmäentien parantaminen väli Ampujantie - Virkalantie, 490 m	20 000 €	350 000 €	0 €
Katujen perusparannus (kohteet erill. ohjelman mukaisesti)	20 000 €	20 000 €	30 000 €
Virkalantien perusparantaminen+ kv-väylä (3tie-Valli)180m (sis. päällysteen)	170 000 €	0 €	0 €
Jaskarintien perusparannus+ kv-väylä osalle matkaa korotettuna 150m	0 €	0 €	140 000 €
Santaloukontien jk+pp, n. 1,3 km	350 000 €	0 €	0 €
Vaalilan alue (Mäntymäki), II vaiheet	0 €	0 €	0 €
Rudontien jk+pp -tie, n. 2,3 km		20 000 €	620 000 €
Lappalaisentien parantaminen+korotettu KV-väylä, väli Naavati-Ampujantie 670m, päällystys	110 000 €		
Hulmin alue	90 000 €		
	760 000 €	410 000 €	810 000 €
Puistoalueiden rakentaminen			
	Kunnanjohtajan esitys		
INVESTOINTI	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Edellisvuonna rakennettujen viimeistely	20 000 €	50 000 €	50 000 €
	20 000 €	50 000 €	50 000 €
Katujen päällystys			
	Kunnanjohtajan esitys		
INVESTOINTI	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Kankaanpäätie (0-192)	15 000 €		
Kanervatie	33 000 €		
Konsterintie	50 000 €		
Kk koulun silta jk+pp-tie (Kostintien jatke)			50 000 €
Marjakuja	4 000 €		
	102 000 €	0 €	50 000 €
Tievalaistus			
	Kunnanjohtajan esitys		
INVESTOINTI	TA 2024	TS 2025	TS 2026
	0 €	0 €	0 €
Vesilaitoksen rakentamiskohteet			
	Kunnanjohtajan esitys		

INVESTOINTI	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Verkostoon liitt. ja täyd.rak	15 000 €	15 000 €	10 000 €
Saneeraus	20 000 €	20 000 €	20 000 €
Jaskarintien vesijohdon uusiminen			20 000 €
Vaalilan alue (Mäntymäki) II vaihe			
Hulmin alue	10 000 €		
Palo/vesipostien uusiminen	30 000 €	30 000 €	30 000 €
	75 000 €	65 000 €	80 000 €
Viemärlaitoksen rakentamiskohteet			
	Kunnanjohtajan esitys		
INVESTOINTI	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Verkostoon liitt.+kaava-al.täyd.rak	10 000 €	10 000 €	10 000 €
Verkoston ja kaivojen saneeraus, erill. ohjelma (kaikki betonilinjat san. muovisiksi)	10 000 €	10 000 €	10 000 €
Pumppaamojen saneeraus, Erill. Ohjelma	30 000 €	20 000 €	20 000 €
Jaskarintien viemäriin uusiminen			10 000 €
Vaalilan alue (Mäntymäki) II vaihe			
Hulmin alue	10 000 €		
	60 000 €	40 000 €	50 000 €
Erillishankkeet			
	Kunnanjohtajan esitys		
INVESTOINTI	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Yksityisteiden parantamisohjelma*	100 000 €	100 000 €	100 000 €
Siltojen peruskorjaus (turvallisuus)*	30 000 €	60 000 €	60 000 €
Alempiasteisten teiden yhteishankkeet*	50 000 €	100 000 €	100 000 €
Hulevesijärjestelmän kunnostus, avo-ojat ja putkistot	30 000 €	30 000 €	30 000 €
Yksityisteiden ojien kunnostus	20 000 €	20 000 €	20 000 €
Kadut ja klv, halkeamien juotos ja ajoratamerkintöjen uusiminen	40 000 €	40 000 €	40 000 €
Kelaleikkuri		50 000 €	
Moottorikelkka			20 000 €
Ruohonleikkurit 2 kpl, Grashopper			50 000 €
Ratikyläntien jatke+ radan alikulku - varautuma tulevaisuuteen		2 000 000 €	
Ennalta-arvaamattomat korjaustyöt	70 000 €	70 000 €	70 000 €
	340 000 €	2 470 000 €	490 000 €
	TA 2024	TS 2025	TS 2026
KUNNALLISTEKNIikka YHTEENSÄ:	1 357 000 €	3 035 000 €	1 530 000 €

*Edellyttää 50 % valtionapua. Taulukossa esitetty kunnan osuus investoinnista.

TALONRAKENNUS

Kohde:	INVESTOINTI	Kunnanjohtajan esitys		
		TA 2024	TS 2025	TS 2026
Terveysasema ja lämpökeskus	Lämmönjakokeskuksen saneeraus			15 000 €
Terveysasema ja lämpökeskus	Lämpöjohtojen ja pattereiden saneerauksen suunnittelu			10 000 €
Terveysasema ja lämpökeskus	Käyttövesijohtojen uusiminen, vaihe 3	40 000 €		
Terveysasema ja lämpökeskus	Jäähdytys ilmanvaihtoon, hammashoitola	25 000 €		
Terveysasema ja lämpökeskus	Henkilökunnan puku- ja taukotilojen pintojen kunnostus, ilmanjaon parantaminen ja valaistuksen uusiminen	25 000 €		
Terveysasema ja lämpökeskus	Fysioterapiatilojen pintojen kunnostus, ilmanjaon parantaminen ja valaistuksen uusiminen		17 500 €	
Terveysasema ja lämpökeskus	Laboratoriotilojen pintojen kunnostus, ilmanjaon parantaminen ja valaistuksen uusiminen		20 000 €	
Terveysasema ja lämpökeskus	Tutkimustilojen ja kanslian pintojen kunnostus, ilmanjaon parantaminen ja valaistuksen uusiminen		20 000 €	
Terveysasema ja lämpökeskus	Vuodeosaston huoneiden pintaremontit (lattiapinnat, ilmanjako, valaistus, tasoite+maalaukset)			17 500 €
Terveysasema ja lämpökeskus	Vuodeosaston märkätilojen kunnostus	10 000 €	10 000 €	10 000 €
Terveysasema ja lämpökeskus	Keittiön iv-koneen uusiminen	50 000 €		
Terveysasema ja lämpökeskus	Sähkö saneerauksen suunnittelu	25 000 €		
Terveysasema ja lämpökeskus	Pääsisäänkäynnin ovikoneiston uusinta	10 000 €		
Oravametsän päiväkotit	Ulkorakennuksen vesikaton uusiminen 170 m ²			15 000 €
Uimahalli	Ilmanvaihdon ja lämmönjaon saneerauksen suunnittelu	15 000 €		
Uimahalli	Ilmanvaihdon ja lämmönjaon saneeraus		100 000 €	
Uimahalli	Allastilan valaistuksen uusiminen	18 000 €		
Uimahalli	Asfalttoinnin uusiminen			
Uimahalli	Sähkö saneerauksen suunnittelu	15 000 €		
Monitoimitalo	Lattian huoltopinnoitus ja alusrakenteen kunnostus		65 000 €	
Isonkylän koulu	Sähkö saneerauksen suunnittelu		10 000 €	
Kirkonkylän koulu	Pihasuunnitelman toteutus		40 000 €	
Kirkonkylän koulu	2. ja 3. kerroksien vinyylilattioiden uusiminen, 5 luokkaa, sis. Asbestityöt ja mattojen uusiminen	50 000 €		
Kirkonkylän koulu	Julkisivun korjaus ja maalaus			140 000 €
Kirkonkylän koulu	Iv-saneeraus (laajennusosa)	10 000 €	50 000 €	
Kirkonkylän koulu	Sähkö saneerauksen suunnittelu		10 000 €	

Kylänpään koulu	Kv-saneerauksen suunnittelu	10 000 €		
Perälän koulu	Lämmönjaon saneeraus			15 000 €
Perälän koulu	Ikkunoiden uusiminen (vaiheittain?)	30 000 €	25 000 €	
Perälän koulu	Asfaltoinnin uusiminen			20 000 €
Perälän koulu	Sähkö saneerauksen suunnittelu			10 000 €
Keskuskoulu	Parkkipaikan asfaltointi n.3200 m2	45 000 €		
Keskuskoulu	Yleistilojen valaistuksen uusiminen	15 000 €		
Keskuskoulu	Sähkö saneerauksen suunnittelu			15 000 €
Lukio	Keskusradio-/evakuointijärjestelmä	75 000 €		
Lukio	Sähkö saneerauksen suunnittelu			10 000 €
Virastokeskus*	Rakennuksen purkuun varautuminen			
Virastokeskus*	Uuden virastotalon rakentaminen varaumana			
Kiint. yhteisinvestoinnit	Ennalta arvaamattomat korjaukset	70 000 €	70 000 €	70 000 €

*Virastokeskusinvestoinnit ovat tytäryhtiön investointeja. Tarvittaessa kunnan omista investoinneista tehdään erillinen päätös.

	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TALONRAKENNUS YHTEENSÄ:	538 000 €	437 500 €	347 500 €

TALONRAKENNUS KOHTEITTAIN

	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Isonkylän koulu		10 000 €	
Keskuskoulu	60 000 €		15 000 €
Kiint. yhteisinvestoinnit	70 000 €	70 000 €	70 000 €
Kirkonkylän koulu	60 000 €	100 000 €	140 000 €
Kylänpään koulu	10 000 €		
Lukio	75 000 €		10 000 €
Monitoimitalo		65 000 €	
Oravametsän päiväkoti			15 000 €
Perälän koulu	30 000 €	25 000 €	45 000 €
Terveysasema ja lämpökeskus	185 000 €	67 500 €	52 500 €
Uimahalli	48 000 €	100 000 €	
Virastokeskus			
Kaikki yhteensä	538 000 €	437 500 €	347 500 €